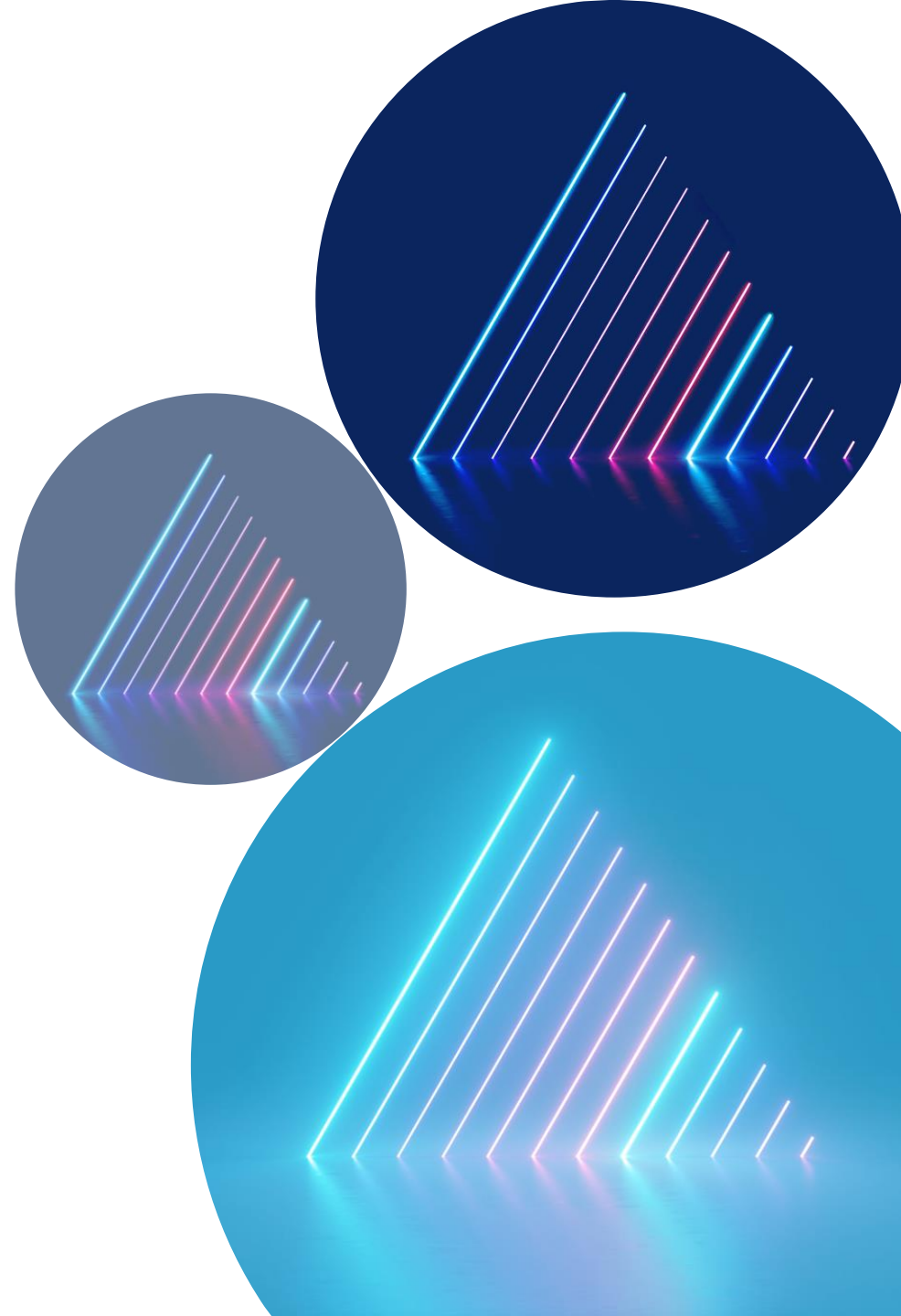

Πανελλαδική Έρευνα για το Δημογραφικό και τους Νέους Επιστήμονες

Νοέμβριος 2025

Η ταυτότητα της έρευνας

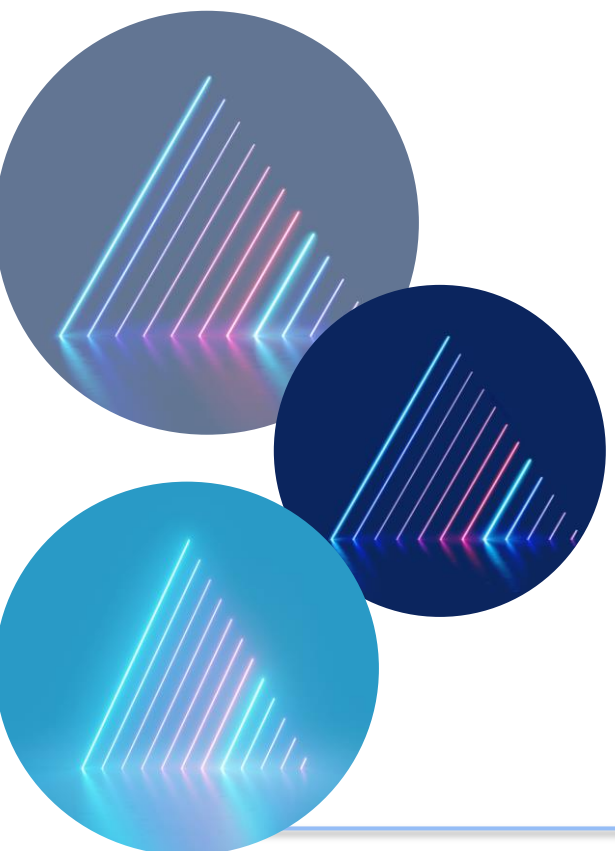
Εταιρεία:	Metron Analysis (Α.Μ. ΕΣΡ 4 - Αρ. Γ.Ε.ΜΗ 002305501000)
Ανάθεση:	ΟΕΦΕ
Τύπος Έρευνας:	Έρευνα κοινής γνώμης - Web Interviews
Περιοχή Έρευνας	Πανελλαδική
Μέθοδος Δειγματοληψίας:	Τυχαία επιλογή με βάση ποσοτώσεις από online panel.
Χρόνος Διεξαγωγής:	Η έρευνα πεδίου διεξήχθη στις 24-30/10/2025
Μέγεθος Δείγματος:	802 άτομα ηλικίας 17-45 ετών. Μέγιστο δειγματοληπτικό σφάλμα $\pm 3,5\%$
Σταθμίσεις:	Το τελικό δείγμα σταθμίστηκε ως προς το φύλο και την ηλικία, την περιφέρεια κατοικίας και την ψήφο στις Ευρωεκλογές 2024
Έλεγχοι:	Το 100% των συνεντεύξεων ελέγχθηκαν ηλεκτρονικά
Επισήμανση:	Λόγω στρογγυλοποίησης ενδέχεται κάποιες κατανομές να μην αθροίζουν στο 100%

Η METRON ANALYSIS είναι μέλος της ESOMAR και του ΣΕΔΕΑ και τηρεί τους κώδικες δεοντολογίας και διεξαγωγής ερευνών και επαγγελματικής πρακτικής της ESOMAR και του ΣΕΔΕΑ.

Η δημογραφική συρρίκνωση είναι ένα εντεινόμενο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι χώρες του Δυτικού κόσμου, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα. Στη χώρα μας η κατάσταση επιβαρύνεται περαιτέρω καθώς συντρέχει από τη μία η μείωση των γεννήσεων και από την άλλη η εκροή υψηλής κατάρτισης ανθρώπινου δυναμικού ως απόρροια της οικονομικής κρίσης (brain drain).

Το πρόβλημα αυτό αρχίζει να γίνεται ορατό στη δημόσια σφαίρα και να απασχολεί, καθώς φαίνεται να αγγίζει πολλούς τομείς της οικονομικής και κοινωνικής ζωής. Ανάμεσα σε αυτούς, και το πεδίο της εκπαίδευσης αλλά και ευρύτερα της καλλιέργειας και αξιοποίησης της επιστημονικής γνώσης και κατάρτισης στη χώρα.

Σε αυτό το πλαίσιο, επιχειρείται εδώ να διερευνηθεί η παράμετρος της εκπαίδευσης και της γνώσης –με έμφαση στα νεότερα και πιο δυναμικά στρώματα του πληθυσμού (ηλικίες 17-45 ετών)– ως μία σημαντική και κρίσιμη ψηφίδα του ευρύτερου περιβάλλοντος που συνθέτει η δημογραφική πίεση αλλά και οι μείζονες προκλήσεις στον τομέα της οικονομίας, της γνώσης και της τεχνολογίας, όπως η Τεχνητή Νοημοσύνη.

Το Γενικό Κλίμα

Το γενικό κλίμα

Εκκινώντας από το ευρύτερο πλαίσιο αντιλήψεων, φαίνεται ότι στις υπό διερεύνηση νεότερες ηλικίες (17-45 ετών) **επικρατεί η αίσθηση απαισιοδοξίας** για την πορεία της χώρας που εντοπίζεται και στο σύνολο του πληθυσμού. Το 76% θεωρεί ότι τα πράγματα πηγαίνουν προς τη λάθος κατεύθυνση ενώ μόνο 22% θεωρεί ότι πηγαίνουν προς τη σωστή.

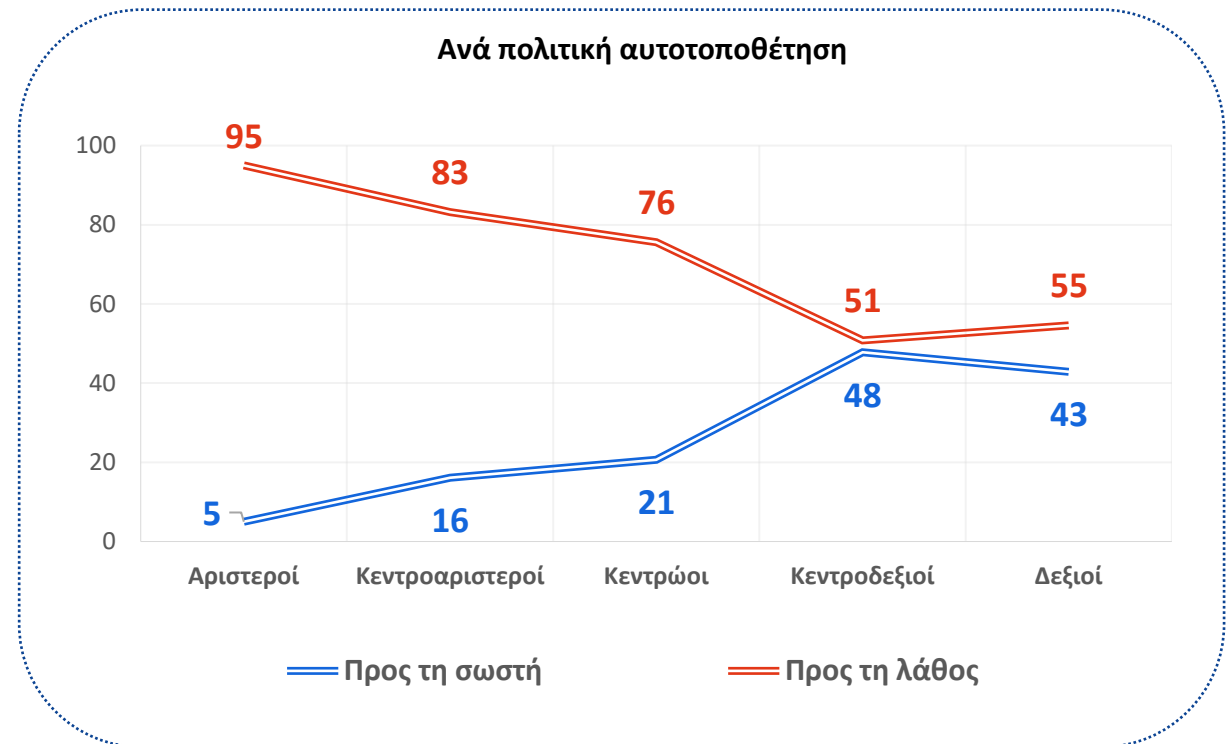
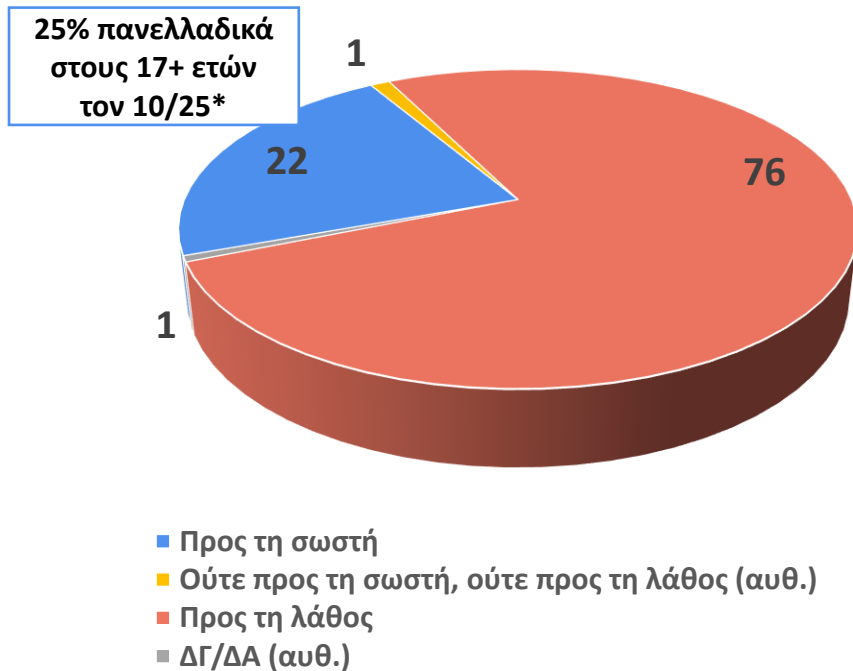
Η εκτίμηση αυτή έχει βέβαια **πολιτικό πρόσημο**, καθώς η αρνητική θεώρηση ενισχύεται σε όσους αυτοτοποθετούνται από το Κέντρο και προς τα Αριστερά, αλλά έχει **και δημογραφικό πρόσημο** καθώς οι αρνητικές θεωρήσεις αυξάνονται στις γυναίκες, στις χαμηλότερες κοινωνικές τάξεις και σε ομάδες όπως οι φοιτητές και οι άνεργοι.

Όσον αφορά τα σημαντικότερα αντιλαμβανόμενα προβλήματα, **η Ακρίβεια βρίσκεται μακράν στην πρώτη θέση** (71% στις συνολικές αναφορές), καθώς φαίνεται να αποτελεί ένα εμπεδωμένο πρόβλημα που αφορά άμεσα όλους τους πολίτες, σε συνάρτηση με τη γενικότερη οικονομική κατάσταση στη χώρα. Ακολουθούν το Κράτος Δικαίου (με πολλές υποθέσεις να απασχολούν τη δημοσιότητα: Τέμπη, ΟΠΕΚΕΠΕ κ.ο.κ.) αλλά και οι θεσμοί Εκπαίδευσης και Υγείας.

Το **Δημογραφικό** φαίνεται να μην είναι προς το παρόν μία από τις πιο βασικές ανησυχίες/προτεραιότητες των ερωτώμενων, τουλάχιστον στις υπό διερεύνηση ηλικιακές κατηγορίες, καθώς ιδίως για τους νεότερους μπορεί να αποτελεί μια σχετικά «μακρινή» υπόθεση.

Η μεγάλη πλειονότητα των ερωτώμενων, που αποτελούνται από νεότερες ηλικίες, θεωρεί ότι τα πράγματα στη χώρα πηγαίνουν προς τη λάθος κατεύθυνση - εκτίμηση που έχει και πολιτικό πρόσημο

Σε γενικές γραμμές, θα λέγατε ότι τα πράγματα στην Ελλάδα πηγαίνουν προς τη σωστή ή προς τη λάθος κατεύθυνση;

Κατεύθυνση των πραγμάτων στη χώρα

ανά φύλο, ηλικία και περιοχή

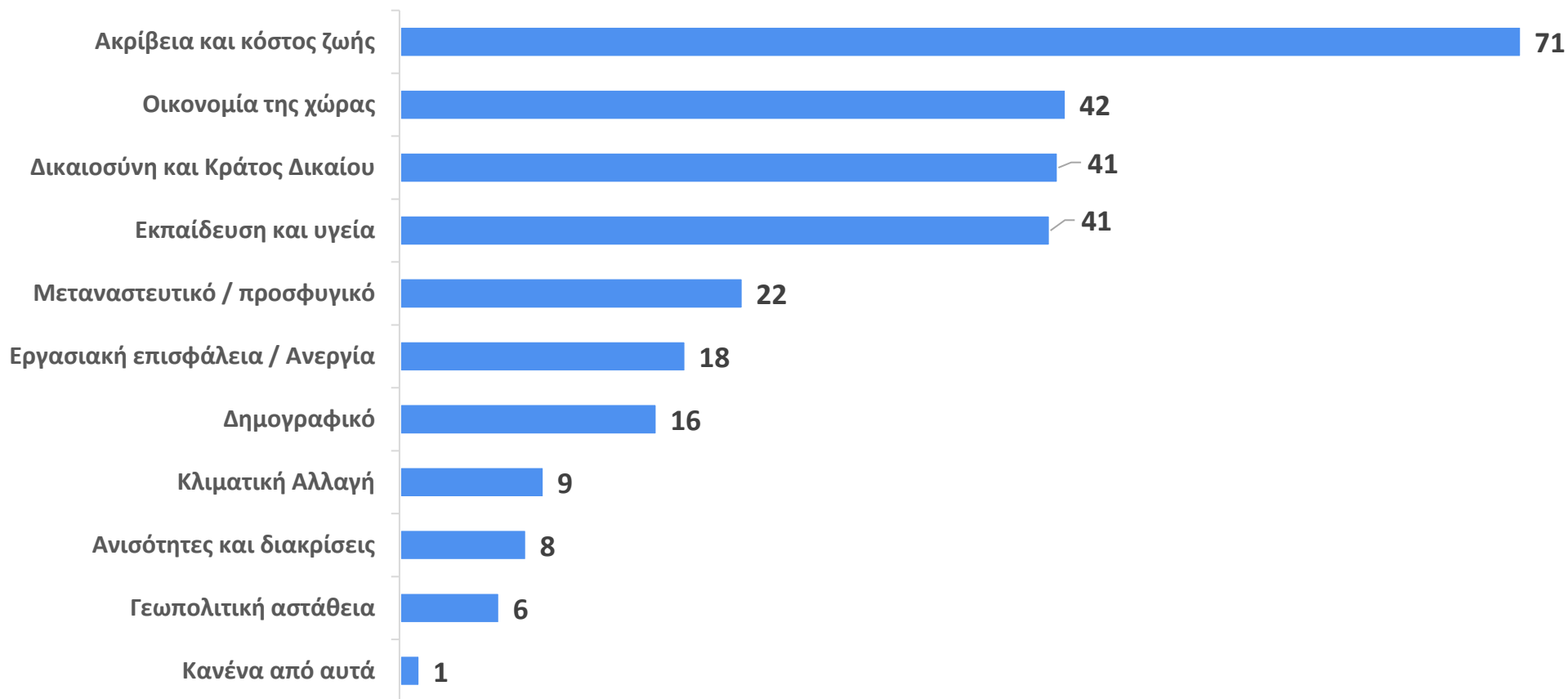
		Φύλο		Ηλικία			Περιοχή			
	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες	17-24	25-34	35-45	Αττική	Βόρεια Ελλάδα	Κεντρική Ελλάδα	Κρήτη/Νησιά Αιγαίου
Προς τη σωστή	22	26	17	21	18	26	21	22	20	30
Ούτε-ούτε (αυθ.)	1	2	1	*	1	2	2	1	*	1
Προς τη λάθος	76	71	82	79	82	71	75	77	80	69
ΔΓ/ΔΑ (αυθ.)	1	1	*	1	*	1	2	*	*	*

Κατεύθυνση των πραγμάτων στη χώρα
ανά εκπαιδευτικό επίπεδο, θέση στην απασχόληση και υποκειμενική κοινωνική ένταξη

		Εκπαιδευτικό επίπεδο		Θέση στην απασχόληση							Υποκειμενική Κοινωνική Ένταξη			
	Σύνολο	Έως μέση	Ανώτερη/ Ανώτατη	Ελ. επαγγελματίες/ Αυτοαπασχολούμενοι	Δημόσιοι υπάλληλοι	Ιδιωτικοί υπάλληλοι	Άνεργοι**	Φοιτητές	Οικιακά**	Λοιπά**	Εργατική τάξη	Μικρομεσαίοι	Μεσαία τάξη	Ανώτερη τάξη
Προς τη σωστή	22	23	21	32	24	21	13	19	20	22	17	17	28	24
Ούτε-ούτε (αυθ.)	1	1	2	*	3	1	3	1	*	*	*	2	1	3
Προς τη λάθος	76	75	77	66	73	77	85	80	80	79	82	81	70	73
ΔΓ/ΔΑ (αυθ.)	1	1	*	3	1	*	*	1	*	*	1	*	1	*

Η ακρίβεια αποτελεί το σημαντικότερο ζήτημα που απασχολεί τους πολίτες. Ακολουθούν οι βασικοί θεσμοί (Δικαιοσύνη, Εκπαίδευση, Υγεία), ενώ το δημογραφικό βρίσκεται χαμηλότερα

*Θα σας διαβάσω τώρα μια σειρά ζητήματα που απασχολούν τους πολίτες σήμερα, και θα ήθελα να μου πείτε ποια από αυτά θεωρείτε πιο σημαντικά.
Έως 3 επιλογές*

Σημαντικότερο ζήτημα ανά φύλο, ηλικία και περιοχή

		Φύλο		Ηλικία			Περιοχή			
	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες	17-24	25-34	35-45	Αττική	Βόρεια Ελλάδα	Κεντρική Ελλάδα	Κρήτη/Νησιά Αιγαίου
Ακρίβεια και κόστος ζωής	71	70	71	59	71	77	73	69	71	67
Οικονομία της χώρας	42	43	41	49	43	37	39	43	43	48
Δικαιοσύνη και Κράτος Δικαίου	41	41	42	37	40	45	46	39	43	29
Εκπαίδευση και υγεία	41	31	51	43	38	42	44	46	36	31
Μεταναστευτικό / προσφυγικό	22	25	18	20	23	22	20	21	24	22
Εργασιακή επισφάλεια / Ανεργία	18	14	22	21	17	17	17	20	18	17
Δημογραφικό	16	23	8	14	15	18	17	15	16	17
Κλιματική Αλλαγή	9	9	9	11	10	8	9	6	12	11
Ανισότητες και διακρίσεις	8	7	9	8	8	8	9	7	8	10
Γεωπολιτική αστάθεια	6	9	4	2	8	8	8	6	6	3
Κανένα από αυτά	1	1	2	1	2	1	2	1	1	3

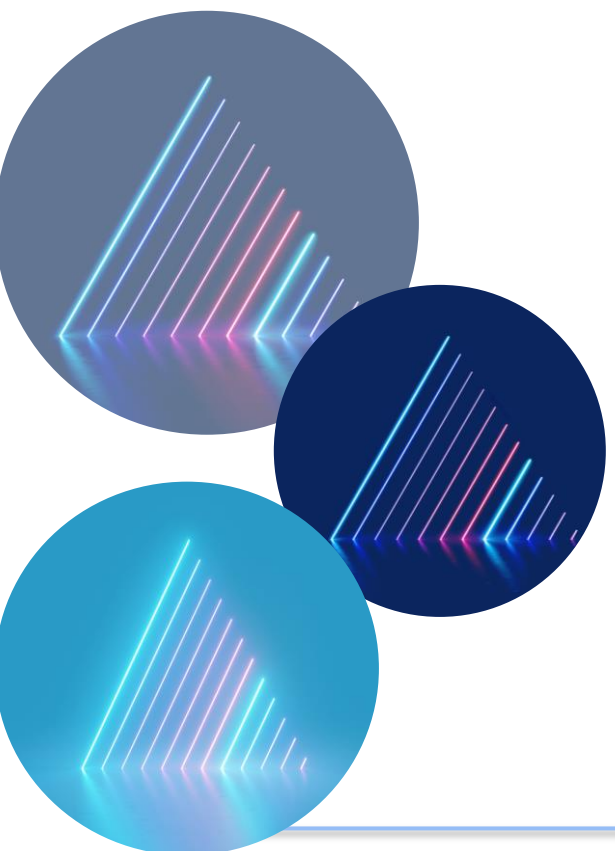
Σημαντικότερο ζήτημα

ανά εκπαιδευτικό επίπεδο, θέση στην απασχόληση και υποκειμενική κοινωνική ένταξη

	Σύνολο	Εκπαιδευτικό επίπεδο		Θέση στην απασχόληση							Υποκειμενική Κοινωνική Ένταξη			
		Έως μέση	Ανώτερη/ Ανώτατη	Ελ. επαγγελματίες/ Αυτοαπασχο λούμενοι	Δημόσιοι υπάλληλοι	Ιδιωτικοί υπάλληλοι	Άνεργοι**	Φοιτητές	Οικιακά**	Λοιπά**	Εργατική τάξη	Μικρομε σαίοι	Μεσαία τάξη	Ανώτερη τάξη
Ακρίβεια και κόστος ζωής	71	62	76	72	69	74	77	62	66	59	69	77	69	71
Οικονομία της χώρας	42	45	40	44	34	44	41	42	41	49	49	39	43	42
Δικαιοσύνη και Κράτος Δικαίου	41	36	45	42	41	44	41	40	24	41	37	47	39	45
Εκπαίδευση και υγεία	41	41	41	35	44	42	33	40	59	38	46	41	38	44
Μεταναστευτικό / προσφυγικό	22	26	19	20	29	23	17	15	20	14	35	21	19	20
Εργασιακή επισφάλεια / Ανεργία	18	23	15	15	12	19	29	22	19	15	23	19	15	13
Δημογραφικό	16	12	19	21	25	17	4	10	2	22	9	16	20	15
Κλιματική Αλλαγή	9	11	8	15	9	8	2	13	8	9	5	9	10	8
Ανισότητες και διακρίσεις	8	7	9	7	10	6	4	13	12	9	3	9	9	10
Γεωπολιτική αστάθεια	6	5	7	5	7	6	13	5	8	6	6	4	8	11
Κανένα από αυτά	1	2	1	2	1	1	2	*	2	6	*	1	2	*

Σημαντικότερο ζήτημα ανά πολιτική αυτοτοποθέτηση

	Σύνολο	Πολιτική αυτοτοποθέτηση					Τίποτα από τα παραπάνω (αυθ.)
		Αριστεροί	Κεντρο αριστεροί	Κεντρώοι	Κεντρο δεξιοί	Δεξιοί	
Ακρίβεια και κόστος ζωής	71	75	73	73	67	61	72
Οικονομία της χώρας	42	37	33	45	37	51	44
Δικαιοσύνη και Κράτος Δικαίου	41	38	52	42	36	33	44
Εκπαίδευση και υγεία	41	57	42	35	43	30	44
Μεταναστευτικό / προσφυγικό	22	12	10	19	23	38	26
Εργασιακή επισφάλεια / Ανεργία	18	25	22	14	12	15	20
Δημογραφικό	16	4	19	14	32	29	8
Κλιματική Αλλαγή	9	8	6	14	9	12	6
Ανισότητες και διακρίσεις	8	12	8	12	5	4	7
Γεωπολιτική αστάθεια	6	7	9	7	2	9	4
Κανένα από αυτά	1	3	*	2	1	1	1

Προσωπική Κατάσταση & Προτεραιότητες

Προσωπική Κατάσταση & Προτεραιότητες

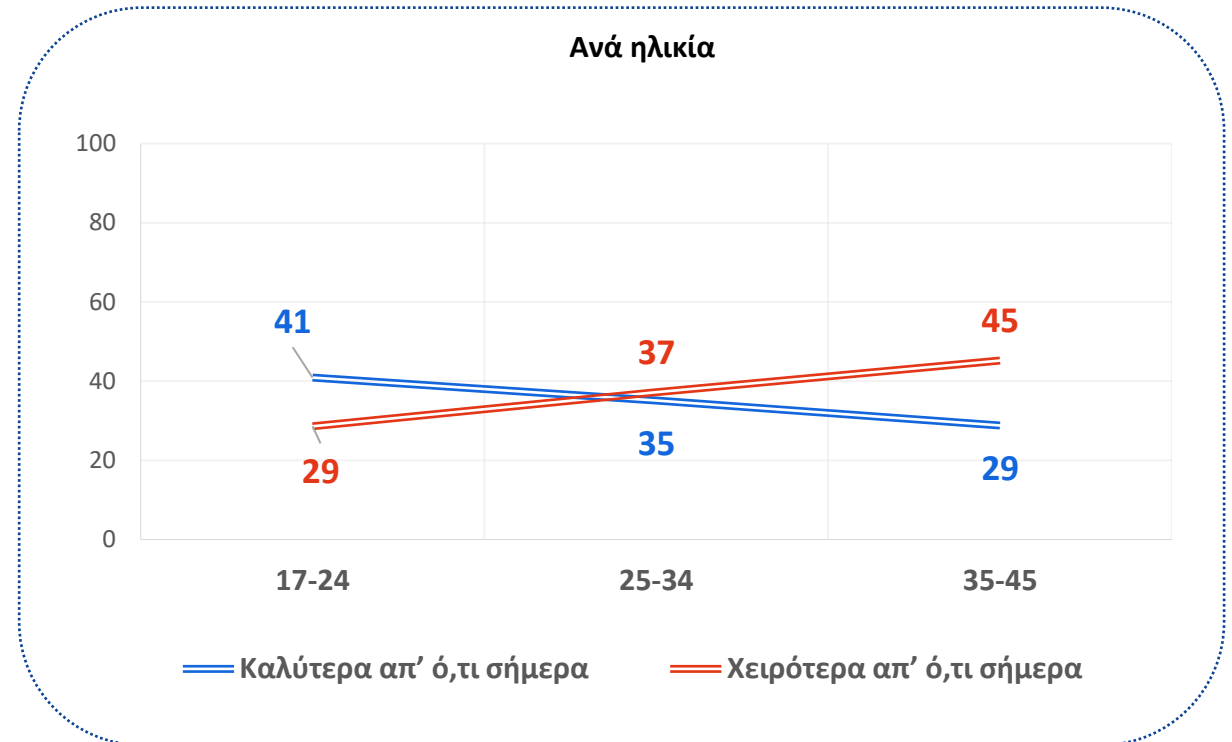
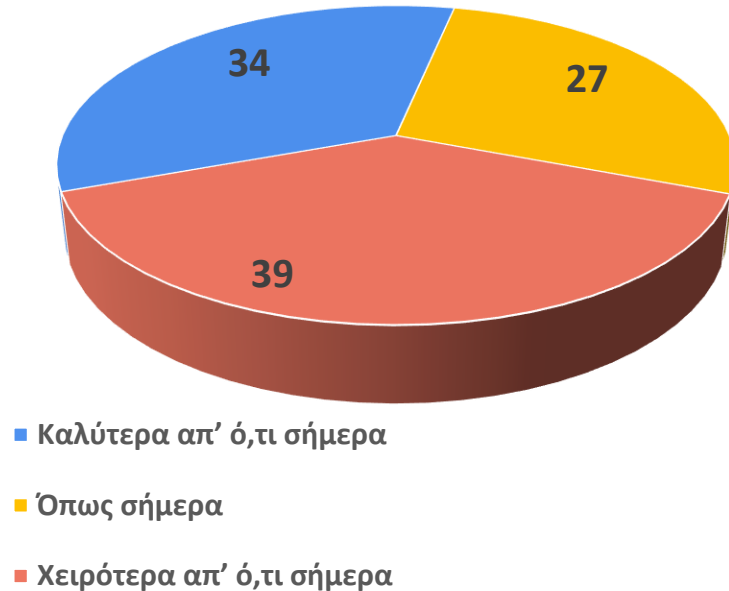
Περνώντας από το γενικότερο περιβάλλον στο ειδικότερο προσωπικό επίπεδο, μοιάζει να επιβεβαιώνεται η απαισιόδοξη θεώρηση, καθώς εκείνοι που πιστεύουν ότι σε 5-10 χρόνια η ζωή τους θα είναι χειρότερη απ' ό,τι σήμερα είναι περισσότεροι από όσους πιστεύουν ότι θα είναι καλύτερη (39% έναντι 34%). Μάλιστα, φαίνεται **ότι με το πέρασμα του χρόνου και της ηλικίας η απαισιοδοξία ενισχύεται**, καθώς στις νεότερες μερίδες επικρατεί η αντίληψη πως η ζωή θα είναι καλύτερη (41% στους 17-24) ενώ στις μεγαλύτερες επικρατεί σαφώς η αίσθηση ότι θα είναι χειρότερη (45% στους 35-45).

Η θεώρηση αυτή έχει επίσης κοινωνικό και πολιτικό πρόσημο. Η αισιοδοξία είναι εντονότερη στις υψηλότερες θέσεις υποκειμενικής κοινωνικής ένταξης (54% στην ανώτερη τάξη) και στα δεξιά του Κέντρου (44% σε Κεντροδεξιούς-Δεξιούς). Αντίθετα, η εκτίμηση ότι η ζωή σε προσωπικό επίπεδο θα είναι χειρότερη μετά από 5-10 χρόνια εντείνεται στις χαμηλότερες τάξεις (50% στους μικρομεσαίους) και στα αριστερά του Κέντρου (48% στους Κεντροαριστερούς).

Μέσα σε αυτό το περιβάλλον που τείνει στην απαισιοδοξία, οι προτεραιότητες που διαμορφώνονται σε προσωπικό επίπεδο είναι πρωτίστως η υγεία (77% στο σύνολο των αναφορών), η οικονομική άνεση (58%) και η ποιότητα ζωής γενικότερα, είτε αφορά την προσωπική, την κοινωνική ή την επαγγελματική ζωή. **Η απόκτηση παιδιών βρίσκεται σαφώς χαμηλά στις προτεραιότητες** (με 24% – και ακόμη χαμηλότερα ο γάμος με 9%) και μάλιστα πιο χαμηλά για τις γυναίκες απ' ό,τι για τους άνδρες.

Εκείνοι που πιστεύουν ότι σε 5-10 χρόνια η ζωή τους θα είναι χειρότερη απ' ό,τι σήμερα είναι περισσότεροι από όσους πιστεύουν ότι θα είναι καλύτερη – και η απαισιοδοξία εντείνεται με το πέρασμα του χρόνου

Σε 5-10 χρόνια από σήμερα πιστεύετε ότι εσείς προσωπικά θα ζείτε...

Πρόβλεψη για προσωπική κατάσταση

ανά φύλο και περιοχή

	Σύνολο	Φύλο		Περιοχή			
		Άνδρες	Γυναίκες	Αττική	Βόρεια Ελλάδα	Κεντρική Ελλάδα	Κρήτη/ Νησιά Αιγαίου
Καλύτερα απ' ό,τι σήμερα	34	36	32	35	31	35	35
Όπως σήμερα	27	29	27	28	29	25	29
Χειρότερα απ' ό,τι σήμερα	39	36	42	38	39	40	36

Πρόβλεψη για προσωπική κατάσταση

ανά εκπαιδευτικό επίπεδο, θέση στην απασχόληση και υποκειμενική κοινωνική ένταξη

		Εκπαιδευτικό επίπεδο		Θέση στην απασχόληση							Υποκειμενική Κοινωνική Ένταξη			
	Σύνολο	Έως μέση	Ανώτερη/ Ανώτατη	Ελ. επαγγελματίες/ Αυτοαπασχολούμενοι	Δημόσιοι υπάλληλοι	Ιδιωτικοί υπάλληλοι	Άνεργοι**	Φοιτητές	Οικιακά**	Λοιπά**	Εργατική τάξη	Μικρομεσαίοι	Μεσαία τάξη	Ανώτερη τάξη
Καλύτερα απ' ό,τι σήμερα	34	38	31	32	33	35	29	38	35	20	34	26	37	54
Όπως σήμερα	27	29	27	30	28	25	29	28	31	48	21	24	32	27
Χειρότερα απ' ό,τι σήμερα	39	33	42	38	39	40	42	34	35	33	46	50	31	19

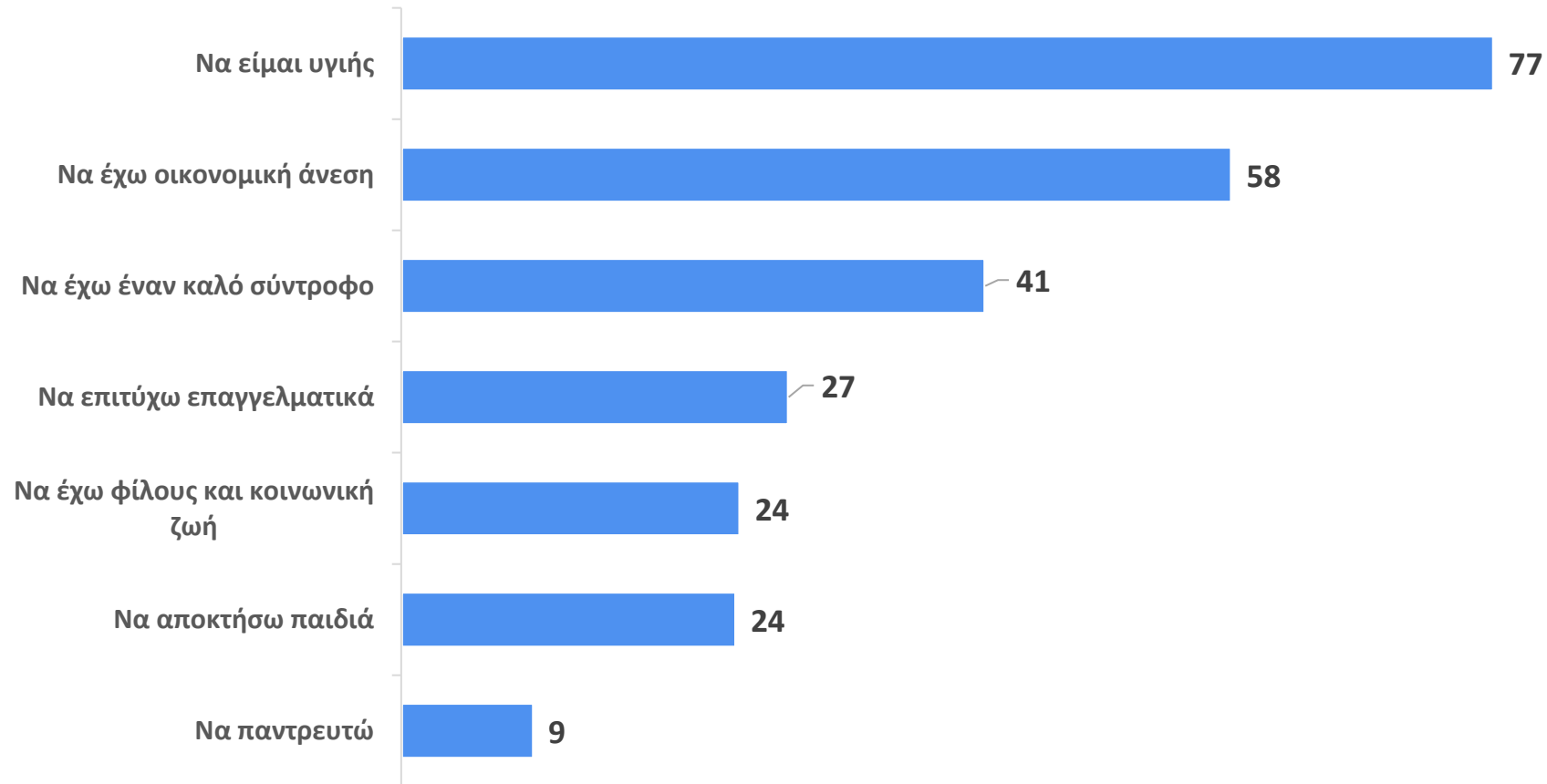
* Ποσοστό <0,5%
** Βάση μικρότερη των 60 ατόμων

Πρόβλεψη για προσωπική κατάσταση ανά πολιτική αυτοτοποθέτηση

	Σύνολο	Πολιτική αυτοτοποθέτηση					Τίποτα από τα παραπάνω (αυθ.)
		Αριστεροί	Κεντρο αριστεροί	Κεντρώοι	Κεντρο δεξιοί	Δεξιοί	
Καλύτερα απ' ό,τι σήμερα	34	40	23	36	44	44	25
Όπως σήμερα	27	24	29	26	27	31	28
Χειρότερα απ' ό,τι σήμερα	39	37	48	38	30	24	47

Η υγεία, η οικονομική άνεση και η ποιότητα ζωής εν γένει είναι σημαντικότερες προτεραιότητες απ' ό,τι ο γάμος και η απόκτηση παιδιών

*Κατά την προσωπική σας εκτίμηση, τί είναι πιο σημαντικό στη ζωή σας ;
Έως 3 επιλογές*

Προσωπικές προτεραιότητες ανά φύλο, ηλικία και περιοχή

	Σύνολο	Φύλο		Ηλικία			Περιοχή			
		Άνδρες	Γυναίκες	17-24	25-34	35-45	Αττική	Βόρεια Ελλάδα	Κεντρική Ελλάδα	Κρήτη/Νησιά Αιγαίου
Να είμαι υγιής	77	76	78	66	75	84	83	72	74	75
Να έχω οικονομική άνεση	58	58	59	60	58	58	60	62	55	52
Να έχω έναν καλό σύντροφο	41	43	39	44	46	36	41	44	39	39
Να επιτύχω επαγγελματικά	27	28	27	37	32	18	24	27	29	33
Να έχω φίλους και κοινωνική ζωή	24	22	26	20	23	26	29	21	21	21
Να αποκτήσω παιδιά	24	28	19	22	21	26	20	23	26	27
Να παντρευτώ	9	10	8	13	9	7	6	11	11	10

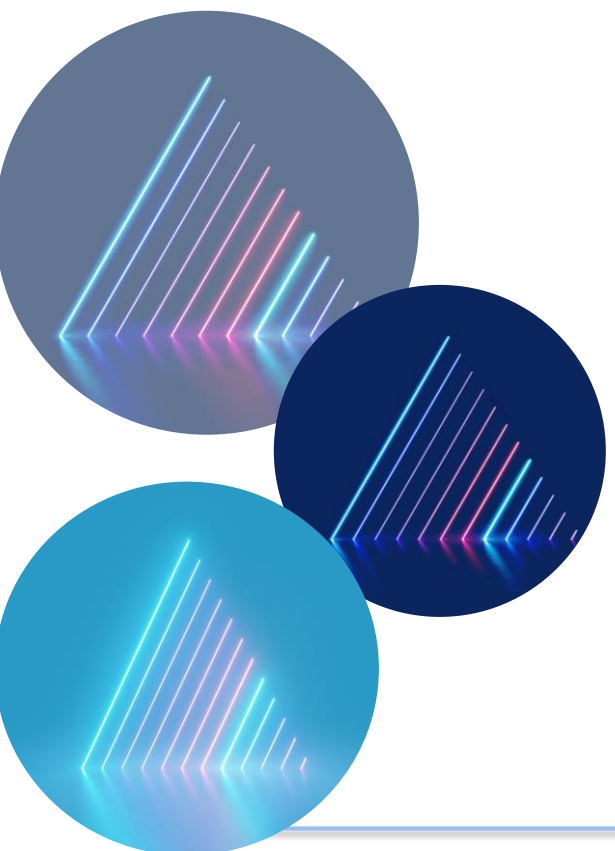
Προσωπικές προτεραιότητες

ανά εκπαιδευτικό επίπεδο, θέση στην απασχόληση και υποκειμενική κοινωνική ένταξη

	Σύνολο	Εκπαιδευτικό επίπεδο		Θέση στην απασχόληση							Υποκειμενική Κοινωνική Ένταξη			
		Έως μέση	Ανώτερη/ Ανώτατη	Ελ. επαγγελματίες/ Αυτοαπασχολούμενοι	Δημόσιοι υπάλληλοι	Ιδιωτικοί υπάλληλοι	Άνεργοι**	Φοιτητές	Οικιακά**	Λοιπά**	Εργατική τάξη	Μικρομεσαίοι	Μεσαία τάξη	Ανώτερη τάξη
Να είμαι υγιής	77	71	80	78	79	79	71	70	76	70	73	78	78	73
Να έχω οικονομική άνεση	58	61	56	65	60	59	54	60	50	35	62	65	52	66
Να έχω έναν καλό σύντροφο	41	41	41	46	34	42	43	41	33	47	49	39	41	38
Να επιτύχω επαγγελματικά	27	36	22	32	16	25	33	41	20	36	17	28	27	33
Να έχω φίλους και κοινωνική ζωή	24	21	25	18	28	24	18	30	20	17	28	26	21	23
Να αποκτήσω παιδιά	24	26	22	16	26	25	31	15	28	24	22	21	28	14
Να παντρευτώ	9	11	8	8	10	8	19	7	11	12	11	7	11	7

Προσωπικές προτεραιότητες ανά πολιτική αυτοτοποθέτηση

	Σύνολο	Πολιτική αυτοτοποθέτηση					Τίποτα από τα παραπάνω (αυθ.)
		Αριστεροί	Κεντρο αριστεροί	Κεντρώοι	Κεντρο δεξιοί	Δεξιοί	
Να είμαι υγιής	77	78	81	70	75	76	81
Να έχω οικονομική άνεση	58	54	56	60	53	62	61
Να έχω έναν καλό σύντροφο	41	46	35	36	42	40	47
Να επιτύχω επαγγελματικά	27	31	26	28	20	32	26
Να έχω φίλους και κοινωνική ζωή	24	35	27	26	24	12	22
Να αποκτήσω παιδιά	24	15	21	24	34	29	21
Να παντρευτώ	9	8	6	11	12	9	10

Το Ζήτημα της Υπογεννητικότητας

Το Ζήτημα της Υπογεννητικότητας

Ποιοι είναι όμως **οι παράγοντες που αποτρέπουν την απόκτηση παιδιών**, ακόμη και εάν υπάρχει η διάθεση; Στην αντίληψη των ερωτώμενων φαίνεται να βαραίνει σαφώς περισσότερο, όπως και στο γενικό κλίμα, η **δυσκολία ως προς την οικονομική κατάσταση αλλά και τη στέγαση** (70% στις συνολικές αναφορές). Έπονται η παράμετρος της **ελλιπούς στήριξης από την Πολιτεία** (37%) καθώς και οι παράμετροι που συνδέονται με την **εργασία** (επαγγελματική ανασφάλεια 31% και αυξημένες απαιτήσεις στην εργασία 28%).

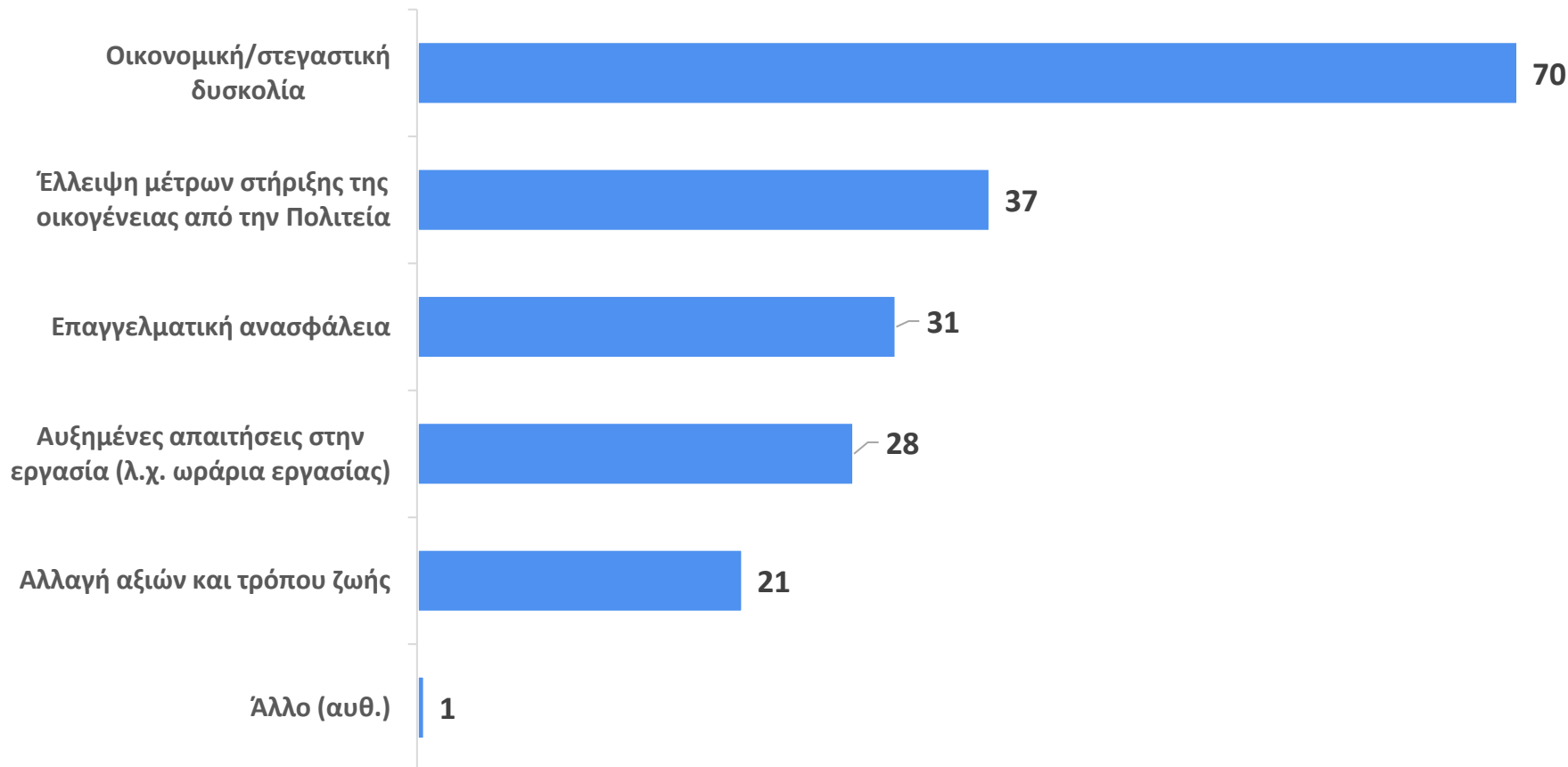
Και ενώ παραπάνω είδαμε ότι το **δημογραφικό πρόβλημα** δεν βρίσκεται ανάμεσα στις μείζονες αντιλαμβανόμενες προκλήσεις και ανησυχίες για τους πολίτες, ωστόσο εάν εστιάσουμε σε αυτό φαίνεται να θεωρείται ένα πρόβλημα **με επίδραση σε πολλές πτυχές της οικονομικής και κοινωνικής ζωής**. Έχει μάλιστα ιδιαίτερη σημασία ότι θεωρείται πως η μείωση του πληθυσμού επηρεάζει Πολύ / Πάρα Πολύ πρωτίστως το εκπαιδευτικό σύστημα και την οικονομική ανάπτυξη της χώρας (65%).

Ταυτόχρονα, εάν η δημογραφική συρρίκνωση προκύπτει όχι μόνο από την υπογεννητικότητα αλλά και από το **brain drain**, τότε η πρόκληση παραμένει υπαρκτή και από αυτή τη σκοπιά, καθώς σχεδόν 7 στους 10 (68%) δηλώνουν ότι έχουν σκεφτεί το ενδεχόμενο της μετανάστευσης για λόγους εργασίας. Μάλιστα, το ποσοστό αυτό ενισχύεται κατά τι στην Περιφέρεια, στα άτομα ανώτερης εκπαίδευσης και άρα υψηλότερης κατάρτισης, στους ανέργους.

Συνοψίζοντας, λοιπόν, θα λέγαμε ότι σε μια συγκυρία όπου ο ορίζοντας προσδοκιών στενεύει, η **δημογραφική συρρίκνωση** γίνεται αντιληπτή ως ένα σημαντικό πρόβλημα για τη χώρα – το οποίο μάλιστα αποτελεί μια πρόκληση που συνδέεται με την οικονομική και εργασιακή πίεση αλλά επίσης **επιδρά σε πολλούς τομείς και δη στην εκπαίδευση και στην οικονομική ανάπτυξη**.

Η οικονομική/στεγαστική πίεση είναι ο βασικότερος αντιλαμβανόμενος λόγος μη απόκτησης παιδιού/ών και έπονται η ελλιπής υποστήριξη της Πολιτείας και η εν γένει εργασιακή επισφάλεια

*Η χώρα μας αντιμετωπίζει πρόβλημα υπογεννητικότητας. Ποιοι πιστεύετε ότι είναι οι κυριότεροι λόγοι που αποτρέπουν τους νέους ανθρώπους από το να κάνουν παιδιά;
Έως 2 επιλογές*

Λόγοι μη απόκτησης παιδιών ανά φύλο, ηλικία και περιοχή

	Σύνολο	Φύλο		Ηλικία			Περιοχή			
		Άνδρες	Γυναίκες	17-24	25-34	35-45	Αττική	Βόρεια Ελλάδα	Κεντρική Ελλάδα	Κρήτη/Νησιά Αιγαίου
Οικονομική/στεγαστική δυσκολία	70	70	70	66	71	72	74	75	64	60
Έλλειψη μέτρων στήριξης της οικογένειας από την Πολιτεία	37	38	36	28	37	42	43	33	30	41
Επαγγελματική ανασφάλεια	31	28	33	35	32	27	28	33	31	34
Αυξημένες απαιτήσεις στην εργασία (λ.χ. ωράρια εργασίας)	28	29	27	31	29	26	28	23	31	34
Αλλαγή αξιών και τρόπου ζωής	21	24	18	21	21	21	18	20	27	18
Άλλο (αυθ.)	1	1	*	*	1	*	1	*	1	*

Λόγοι μη απόκτησης παιδιών

ανά εκπαιδευτικό επίπεδο, θέση στην απασχόληση και υποκειμενική κοινωνική ένταξη

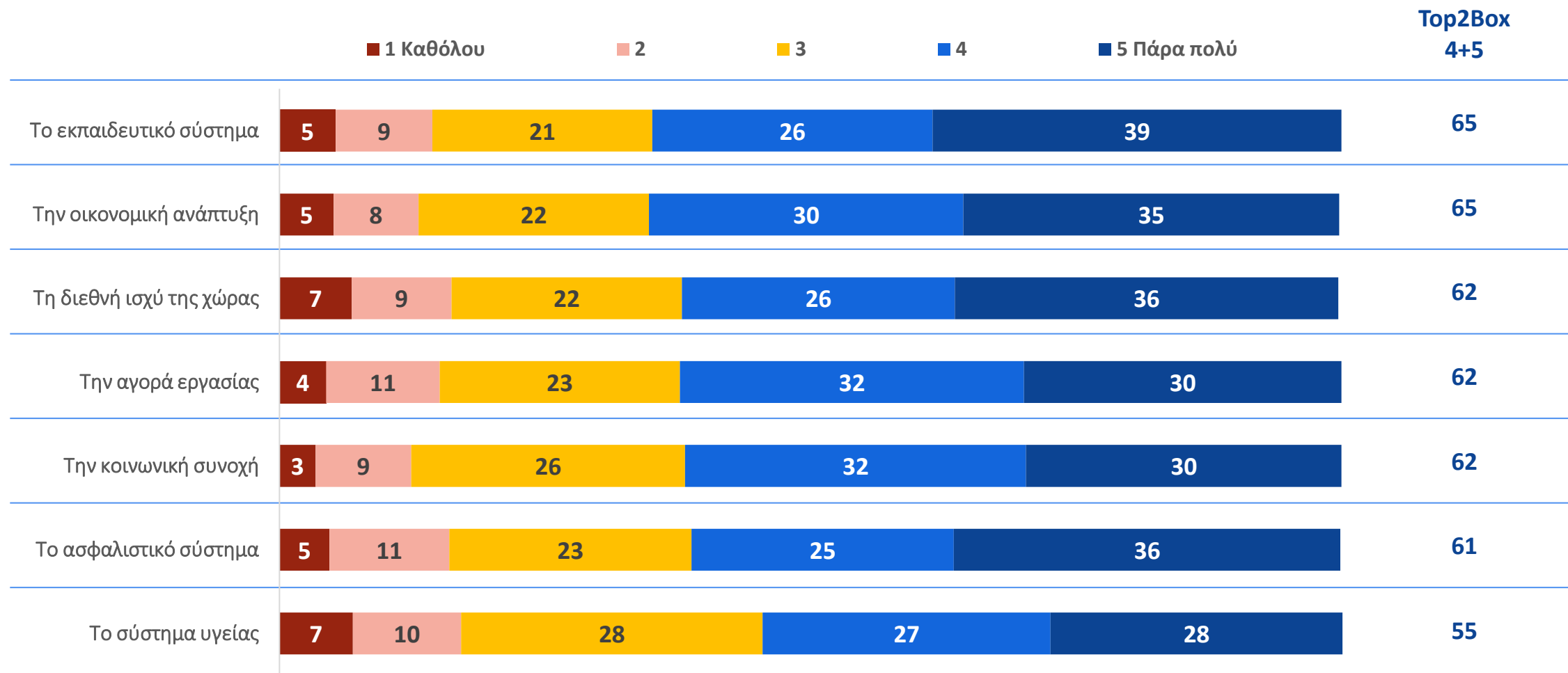
	Σύνολο	Εκπαιδευτικό επίπεδο		Θέση στην απασχόληση							Υποκειμενική Κοινωνική Ένταξη			
		Έως μέση	Ανώτερη/Ανώτατη	Ελ. επαγγελματίες/Αυτοαπασχολούμενοι	Δημόσιοι υπάλληλοι	Ιδιωτικοί υπάλληλοι	Άνεργοι**	Φοιτητές	Οικιακά**	Λοιπά**	Εργατική τάξη	Μικρομεσαίοι	Μεσαία τάξη	Ανώτερη τάξη
Οικονομική/στεγαστική δυσκολία	70	70	71	72	66	72	81	67	61	72	68	80	65	68
Έλλειψη μέτρων στήριξης της οικογένειας από την Πολιτεία	37	31	40	30	43	40	30	28	49	18	34	38	38	28
Επαγγελματική ανασφάλεια	31	34	29	45	24	30	37	28	25	31	34	30	31	27
Αυξημένες απαιτήσεις στην εργασία (λ.χ. ωράρια εργασίας)	28	27	29	23	26	31	21	34	19	19	30	24	30	36
Αλλαγή αξιών και τρόπου ζωής	21	22	20	21	22	17	21	28	17	35	18	18	23	25
Άλλο (αυθ.)	1	*	1	*	1	1	*	*	*	*	1	*	1	*

Λόγοι μη απόκτησης παιδιών ανά πολιτική αυτοτοποθέτηση

	Σύνολο	Πολιτική αυτοτοποθέτηση					Τίποτα από τα παραπάνω (αυθ.)
		Αριστεροί	Κεντρο αριστεροί	Κεντρώοι	Κεντρο δεξιοί	Δεξιοί	
Οικονομική/στεγαστική δυσκολία	70	71	76	70	57	59	80
Έλλειψη μέτρων στήριξης της οικογένειας από την Πολιτεία	37	41	36	31	34	40	40
Επαγγελματική ανασφάλεια	31	23	31	31	34	31	32
Αυξημένες απαιτήσεις στην εργασία (λ.χ. ωράρια εργασίας)	28	28	28	29	32	30	23
Αλλαγή αξιών και τρόπου ζωής	21	20	12	24	29	26	17
Άλλο (αυθ.)	1	2	*	*	1	*	*

Η δημογραφική συρρίκνωση θεωρείται ότι επιδρά σε πολλές πτυχές της οικονομικής και κοινωνικής ζωής – και πρωτίστως στην Εκπαίδευση και στην Ανάπτυξη

Και σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι η υπογεννητικότητα και η μείωση του πληθυσμού επηρεάζει...

Τομείς που επηρεάζει η υπογεννητικότητα ανά φύλο, ηλικία και περιοχή

Top2Box 4+5		Φύλο		Ηλικία			Περιοχή			
	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες	17-24	25-34	35-45	Αττική	Βόρεια Ελλάδα	Κεντρική Ελλάδα	Κρήτη/ Νησιά Αιγαίου
Το εκπαιδευτικό σύστημα	65	61	70	58	65	69	69	63	66	54
Την οικονομική ανάπτυξη	65	66	65	47	66	75	69	61	65	63
Τη διεθνή ισχύ της χώρας	62	60	65	51	64	68	65	59	60	67
Την αγορά εργασίας	62	61	63	54	63	65	64	61	57	67
Την κοινωνική συνοχή	62	60	64	51	67	64	63	60	62	63
Το ασφαλιστικό σύστημα	61	63	59	45	56	74	67	57	57	62
Το σύστημα υγείας	55	54	55	44	54	61	59	54	48	59

Τομείς που επηρεάζει η υπογεννητικότητα

ανά εκπαιδευτικό επίπεδο, θέση στην απασχόληση και υποκειμενική κοινωνική ένταξη

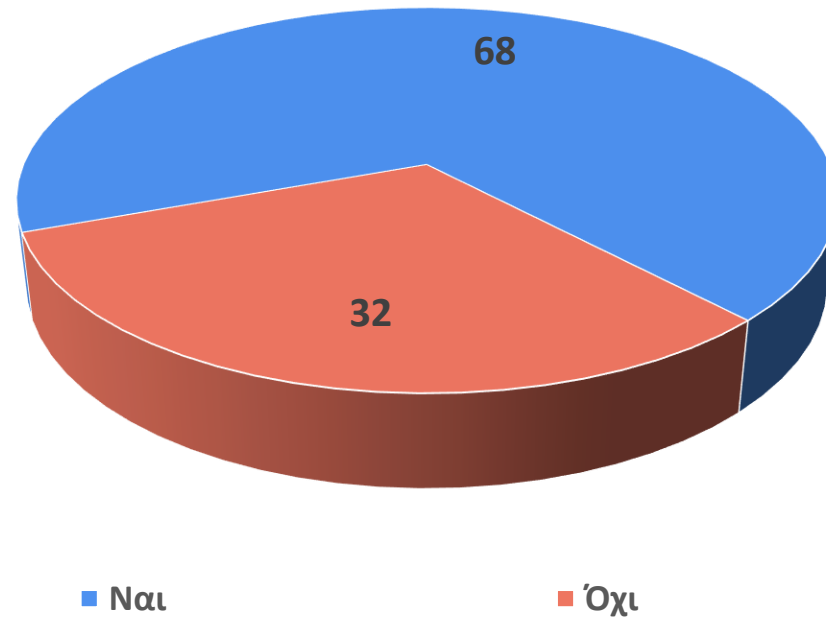
Top2Box 4+5		Εκπαιδευτικό επίπεδο		Θέση στην απασχόληση							Υποκειμενική Κοινωνική Ένταξη			
	Σύνολο	Έως μέση	Ανώτερη/ Ανώτατη	Ελ. επαγγελματίες/ Αυτοαπασχολούμενοι	Δημόσιοι υπάλληλοι	Ιδιωτικοί υπάλληλοι	Άνεργοι**	Φοιτητές	Οικιακά**	Λοιπά**	Εργατική τάξη	Μικρομεσαίοι	Μεσαία τάξη	Ανώτερη τάξη
Το εκπαιδευτικό σύστημα	65	57	70	73	71	62	58	67	79	47	60	62	68	67
Την οικονομική ανάπτυξη	65	57	70	65	74	65	54	60	76	57	66	61	71	57
Τη διεθνή ισχύ της χώρας	62	55	67	56	69	64	60	57	79	38	61	60	65	61
Την αγορά εργασίας	62	55	66	54	67	62	62	57	80	58	65	59	63	60
Την κοινωνική συνοχή	62	57	65	57	65	61	58	61	72	65	57	56	67	62
Το ασφαλιστικό σύστημα	61	51	68	71	73	60	62	47	66	48	53	64	63	62
Το σύστημα υγείας	55	49	58	60	61	52	59	46	70	50	53	56	54	60

Τομείς που επηρεάζει η υπογεννητικότητα ανά πολιτική αυτοτοποθέτηση

Top2Box 4+5		Πολιτική αυτοτοποθέτηση					
	Σύνολο	Αριστεροί	Κεντρο αριστεροί	Κεντρώοι	Κεντρο δεξιοί	Δεξιοί	Τίποτα από τα παραπάνω (αυθ.)
Το εκπαιδευτικό σύστημα	65	62	76	60	55	67	67
Την οικονομική ανάπτυξη	65	54	68	64	61	74	67
Τη διεθνή ισχύ της χώρας	62	60	63	61	67	66	60
Την αγορά εργασίας	62	55	67	55	61	68	65
Την κοινωνική συνοχή	62	46	62	62	68	74	59
Το ασφαλιστικό σύστημα	61	54	67	66	56	69	55
Το σύστημα υγείας	55	48	56	53	50	65	54

Την ίδια στιγμή, το φάσμα του brain drain παραμένει για τις νεότερες ηλικίες και τα άτομα υψηλής κατάρτισης, αποτελώντας έτσι μια διαρκή πρόκληση για τη δημογραφική συρρίκνωση

Η μείωση του πληθυσμού μπορεί να προέρχεται και από το λεγόμενο brain drain, τη μετανάστευση κυρίως νέων ατόμων με υψηλή κατάρτιση για λόγους εργασίας. Εσείς προσωπικά έχετε σκεφτεί το ενδεχόμενο της μετανάστευσης;

Ενδεχόμενο μετανάστευσης για λόγους εργασίας

ανά φύλο και περιοχή

		Φύλο		Ηλικία			Περιοχή			
	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες	17-24	25-34	35-45	Αττική	Βόρεια Ελλάδα	Κεντρική Ελλάδα	Κρήτη/Νησιά Αιγαίου
Ναι	68	72	64	72	67	68	65	70	70	72
Όχι	32	28	36	28	33	32	35	30	30	29

Ενδεχόμενο μετανάστευσης για λόγους εργασίας

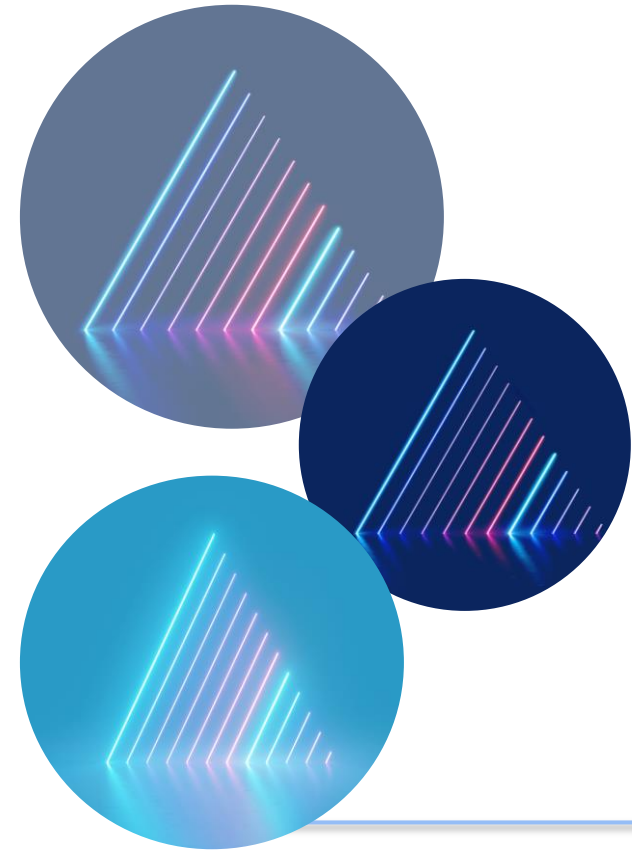
ανά εκπαιδευτικό επίπεδο, θέση στην απασχόληση και υποκειμενική κοινωνική ένταξη

		Εκπαιδευτικό επίπεδο		Θέση στην απασχόληση							Υποκειμενική Κοινωνική Ένταξη			
	Σύνολο	Έως μέση	Ανώτερη/Ανώτατη	Ελ. επαγγελματίες/Αυτοαπασχολούμενοι	Δημόσιοι υπάλληλοι	Ιδιωτικοί υπάλληλοι	Άνεργοι**	Φοιτητές	Οικιακά**	Λοιπά**	Εργατική τάξη	Μικρομεσαίοι	Μεσαία τάξη	Ανώτερη τάξη
Ναι	68	63	72	74	69	69	75	68	53	52	74	74	65	63
Όχι	32	37	28	26	31	31	25	32	47	48	26	26	36	37

* Ποσοστό <0,5%
** Βάση μικρότερη των 60 ατόμων

Ενδεχόμενο μετανάστευσης για λόγους εργασίας ανά πολιτική αυτοτοποθέτηση

	Σύνολο	Πολιτική αυτοτοποθέτηση					Τίποτα από τα παραπάνω (αυθ.)
		Αριστεροί	Κεντρο αριστεροί	Κεντρώοι	Κεντρο δεξιοί	Δεξιοί	
Ναι	68	78	71	72	70	66	60
Όχι	32	22	29	28	30	34	40

Επικέντρωση στην Εκπαίδευση- Κατάρτιση και τις Προοπτικές

Επικέντρωση στην Εκπαίδευση-Κατάρτιση και τις Προοπτικές I

Αν εστιάσουμε τώρα στο σκέλος της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, προκύπτει μια αμφιθυμία ως προς το εάν τα άτομα με επιστημονική κατάρτιση και εξειδικευμένες γνώσεις μπορούν να αξιοποιήσουν τις δυνατότητές τους στη χώρα μας. Οι απόψεις εν προκειμένω διίστανται, με 3 στους 10 να απαντούν θετικά και άλλους 3 στους 10 να απαντούν αρνητικά, ενώ ένα 39% απαντά «όχι και τόσο».

Περαιτέρω, έχοντας υπόψιν τα σύγχρονα δεδομένα σε μια αγορά εργασίας όπου η κατάρτιση και η γνώση είναι ζητούμενο, οι ερωτώμενοι θεωρούν ότι το εκπαιδευτικό σύστημα θα πρέπει να καλλιεργεί πρωτίστως τις ψηφιακές και τεχνολογικές δεξιότητες (48% στις συνολικές αναφορές). Ακολουθούν οι τεχνικές-επαγγελματικές δεξιότητες και οι δεξιότητες που έχουν να κάνουν με την επικοινωνία-συνεργασία αλλά και την καινοτομία-επιχειρηματικότητα.

Θα έλεγε κανείς, δηλαδή, ότι **προκρίνονται οι δεξιότητες που δείχνουν προς μια κατεύθυνση σύγχρονης, τεχνολογικά ενημερωμένης αλλά και πρακτικά προσανατολισμένης προετοιμασίας από το εκπαιδευτικό σύστημα για την αγορά εργασίας.**

Από τη σκοπιά της αγοράς εργασίας, τώρα, διαφαίνεται ότι οι ερωτώμενοι **προκρίνουν μια επαγγελματική προοπτική που εμπεριέχει το στοιχείο της ελευθερίας και της ευελιξίας, στην κατεύθυνση της επιχειρηματικότητας (31% των προτιμήσεων) ή της αυτοαπασχόλησης (23% αλλά και 29% στους 17-24 ετών και 31% στους φοιτητές).** Η εργασία στον πιο ασφαλή δημόσιο τομέα προτιμάται από σχεδόν 1 στους 4 (24%), αλλά φαίνεται να ενισχύεται στις σχετικά μεγαλύτερες ηλικίες, οι οποίες έχουν «εκτεθεί» περισσότερο στην εργασιακή εμπειρία αλλά και επισφάλεια (31% στους 35-45 ετών).

Επικέντρωση στην Εκπαίδευση-Κατάρτιση και τις Προοπτικές II

Σε κάθε περίπτωση, παραμένει ζητούμενο τόσο η καλύτερη αξιοποίηση του επιστημονικού δυναμικού όσο όμως και η διασφάλιση των προϋποθέσεων ώστε αυτό να παραμείνει στη χώρα και να συμβάλει στην ανάπτυξή της αντί να εξωθείται στο brain drain με αποτέλεσμα η χώρα να χάνει πολύτιμους ανθρώπινους πόρους. Βασικότερη προϋπόθεση για αυτό θεωρείται η **βελτίωση των αμοιβών στην αγορά εργασίας** (59% στις συνολικές αναφορές), σε συνδυασμό βέβαια με την ευρύτερη **οικονομική ανάπτυξη της χώρας** (27%), για την οποία όπως είδαμε το δημογραφικό πρόβλημα αποτελεί τροχοπέδη, αλλά και την εν γένει **βελτίωση του εργασιακού περιβάλλοντος**. Σημαντική όμως προϋπόθεση θεωρείται εν προκειμένω και η **αξιοκρατία**.

Σε αυτό το πλαίσιο, έχει ιδιαίτερη σημασία ότι η τεχνολογία αιχμής που αποτελεί σήμερα η Τεχνητή Νοημοσύνη θεωρείται **εξίσου ευκαιρία και απειλή για τους εργαζόμενους** (51%-49%). Περισσότερο ως ευκαιρία μάλιστα την αντιμετωπίζουν οι νεότεροι (62% στους 17-24), τα άτομα υψηλότερης κοινωνικής τάξης αλλά και οι φοιτητές και εν γένει τα άτομα υψηλότερου μορφωτικού επιπέδου.

Ωστόσο, όταν η Τεχνητή Νοημοσύνη θεωρείται απειλή (από το 49% των ερωτώμενων), θεωρείται ταυτόχρονα ότι κατά κύριο λόγο μπορεί να απειλήσει τα επαγγέλματα επιστημονικής ειδίκευσης παρά τα τεχνικά και χειρωνακτικά. Στοιχείο που θα μπορούσε να συνηγορεί στο **ζητούμενο για καλλιέργεια των σύγχρονων δεξιοτήτων αλλά σε συνδυασμό με τη διασφάλιση καλύτερων οικονομικών-εργασιακών προϋποθέσεων** για το ανθρώπινο δυναμικό που διαθέτει υψηλή επιστημονική κατάρτιση.

Μόλις 3 στους 10 πιστεύουν ότι τα άτομα με επιστημονική κατάρτιση και εξειδικευμένες γνώσεις μπορούν να αξιοποιήσουν τις δυνατότητές τους στη χώρα μας

Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι τα άτομα με επιστημονική κατάρτιση και εξειδικευμένες γνώσεις μπορούν να αξιοποιήσουν τις δυνατότητές τους στη χώρα μας;

Δυνατότητα αξιοποίησης ατόμων με επιστημονική κατάρτιση και εξειδικευμένες γνώσεις στη χώρα ανά φύλο, ηλικία και περιοχή

	Σύνολο	Φύλο		Ηλικία			Περιοχή			
		Άνδρες	Γυναίκες	17-24	25-34	35-45	Αττική	Βόρεια Ελλάδα	Κεντρική Ελλάδα	Κρήτη/Νησιά Αιγαίου
Πολύ	9	10	8	5	12	10	9	10	9	10
Αρκετά	21	25	16	22	23	19	22	22	20	18
Όχι και τόσο	39	34	44	48	33	38	37	42	36	41
Λίγο	20	20	20	16	22	20	21	16	22	19
Καθόλου	11	11	12	9	11	13	11	11	12	12

Δυνατότητα αξιοποίησης ατόμων με επιστημονική κατάρτιση και εξειδικευμένες γνώσεις στη χώρα ανά εκπαιδευτικό επίπεδο, θέση στην απασχόληση και υποκειμενική κοινωνική ένταξη

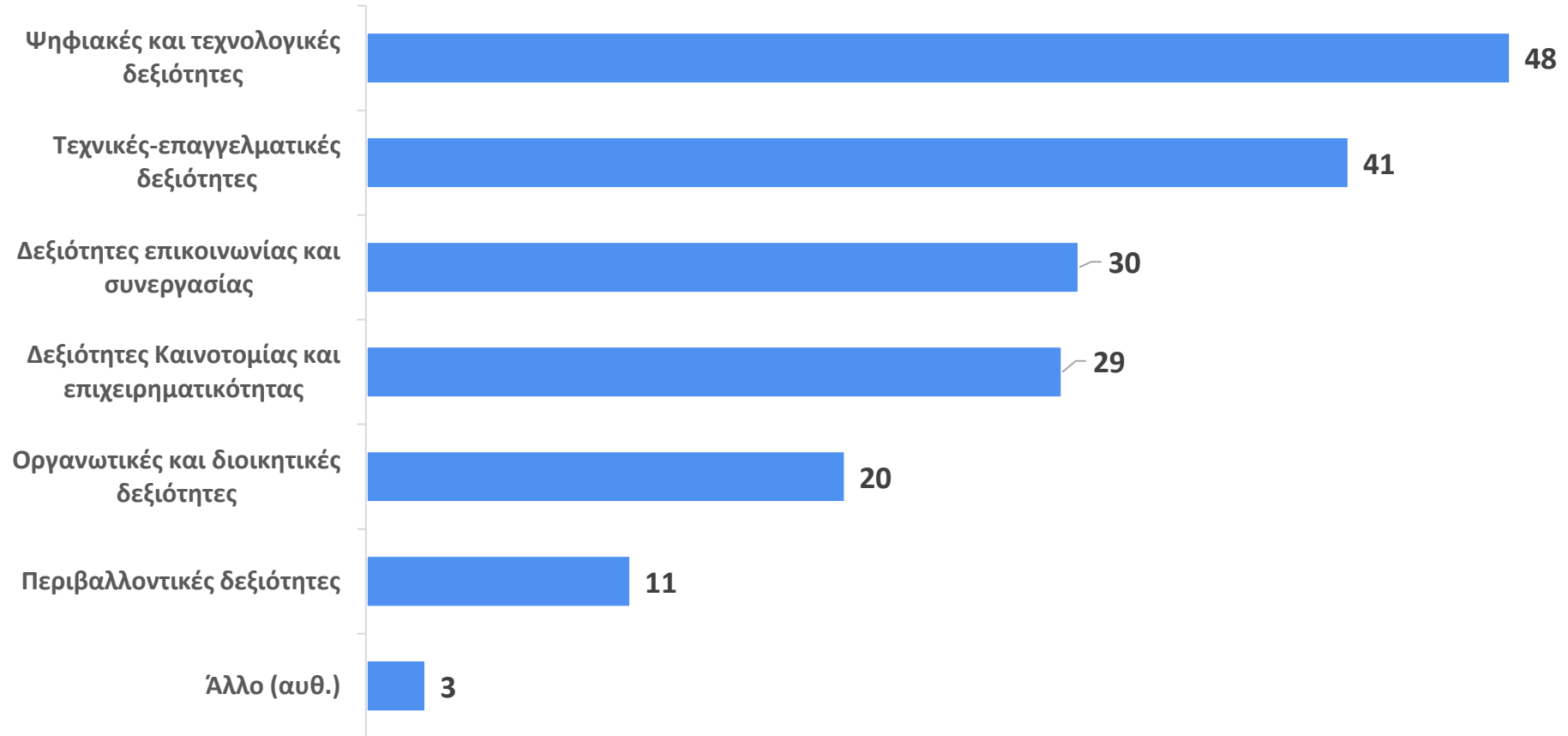
		Εκπαιδευτικό επίπεδο		Θέση στην απασχόληση							Υποκειμενική Κοινωνική Ένταξη			
	Σύνολο	Έως μέση	Ανώτερη/Ανώτατη	Ελ. επαγγελματίες/Αυτοαπασχολούμενοι	Δημόσιοι υπάλληλοι	Ιδιωτικοί υπάλληλοι	Άνεργοι**	Φοιτητές	Οικιακά**	Λοιπά**	Εργατική τάξη	Μικρομεσαίοι	Μεσαία τάξη	Ανώτερη τάξη
Πολύ	9	10	9	9	10	10	6	7	7	19	10	5	12	7
Αρκετά	21	20	21	23	19	20	37	18	17	18	21	18	24	25
Όχι και τόσο	39	46	34	33	43	37	29	48	51	37	31	42	37	43
Λίγο	20	16	22	23	20	20	16	21	12	15	24	24	17	17
Καθόλου	11	7	14	13	8	13	12	7	13	10	14	12	11	8

Δυνατότητα αξιοποίησης ατόμων με επιστημονική κατάρτιση και εξειδικευμένες γνώσεις στη χώρα ανά πολιτική αυτοτοποθέτηση

	Σύνολο	Πολιτική αυτοτοποθέτηση					Τίποτα από τα παραπάνω (αυθ.)
		Αριστεροί	Κεντρο αριστεροί	Κεντρώοι	Κεντρο δεξιοί	Δεξιοί	
Πολύ	9	10	5	8	18	13	7
Αρκετά	21	21	23	19	25	31	13
Όχι και τόσο	39	40	39	39	39	31	43
Λίγο	20	19	23	22	14	9	25
Καθόλου	11	11	10	12	4	16	12

Με βάση τα σύγχρονα δεδομένα στην αγορά εργασίας, θεωρείται ότι το εκπαιδευτικό μας σύστημα θα πρέπει να καλλιεργεί ιδίως τις ψηφιακές και τεχνολογικές δεξιότητες

*Λαμβάνοντας υπόψιν το πώς διαμορφώνεται η αγορά εργασίας στην Ελλάδα σήμερα, ποιες δεξιότητες πιστεύετε ότι θα έπρεπε να καλλιεργεί το εκπαιδευτικό μας σύστημα σήμερα;
Έως 2 επιλογές*

Δεξιότητες που θα έπρεπε να καλλιεργεί το εκπαιδευτικό μας σύστημα ανά φύλο, ηλικία και περιοχή

	Σύνολο	Φύλο		Ηλικία			Περιοχή			
		Άνδρες	Γυναίκες	17-24	25-34	35-45	Αττική	Βόρεια Ελλάδα	Κεντρική Ελλάδα	Κρήτη/Νησιά Αιγαίου
Ψηφιακές και τεχνολογικές δεξιότητες	48	50	45	43	47	51	49	49	45	47
Τεχνικές-επαγγελματικές δεξιότητες	41	45	36	38	39	44	42	40	42	38
Δεξιότητες επικοινωνίας και συνεργασίας	30	26	34	36	32	25	32	29	26	34
Δεξιότητες Καινοτομίας και επιχειρηματικότητας	29	30	28	22	30	32	30	28	29	26
Οργανωτικές και διοικητικές δεξιότητες	20	18	22	21	23	18	22	20	18	18
Περιβαλλοντικές δεξιότητες	11	9	14	10	10	12	11	9	14	9
Άλλο (αυθ.)	3	4	1	1	2	4	2	1	5	3

Δεξιότητες που θα έπρεπε να καλλιεργεί το εκπαιδευτικό μας σύστημα ανά εκπαιδευτικό επίπεδο, θέση στην απασχόληση και υποκειμενική κοινωνική ένταξη

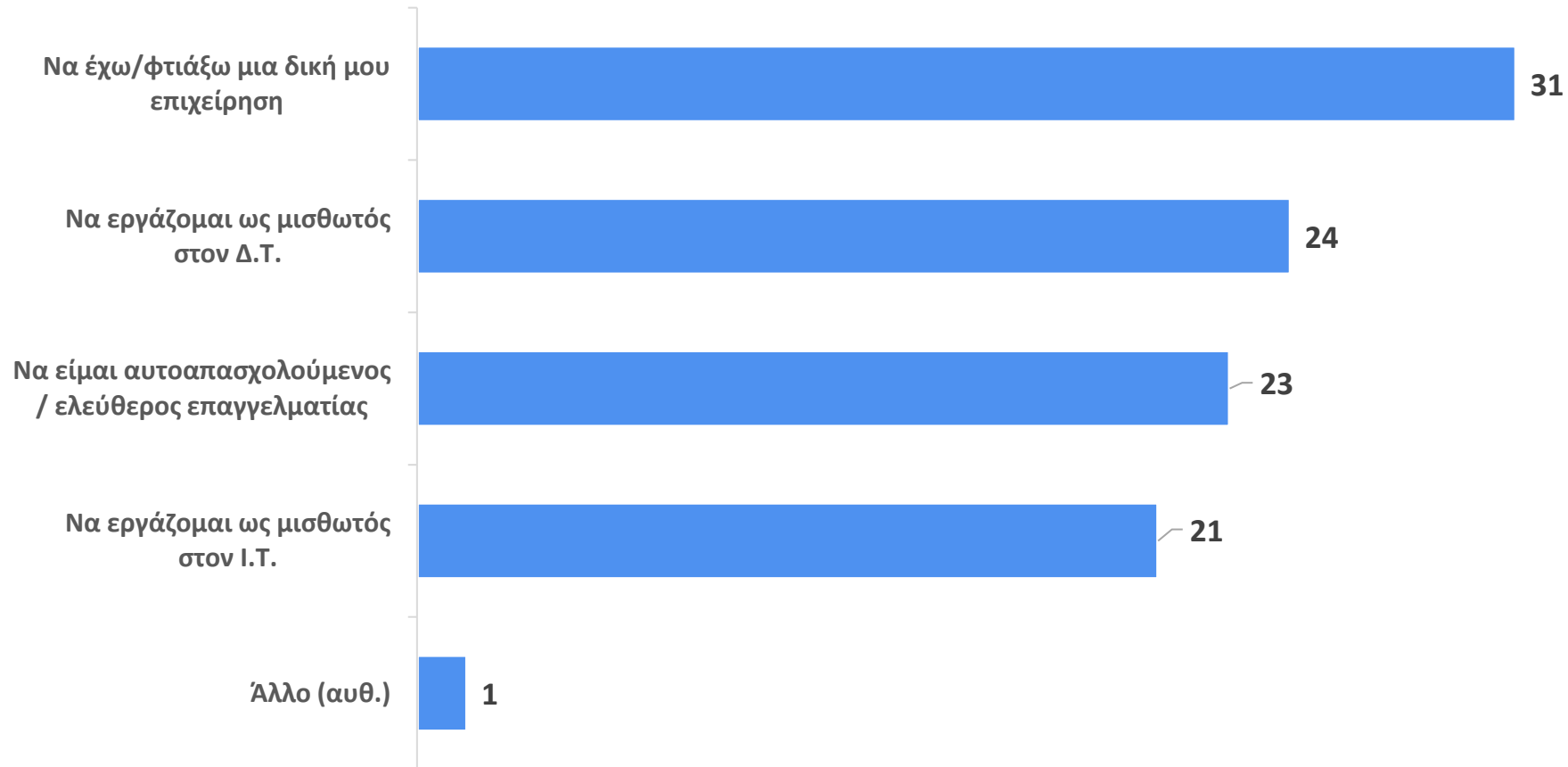
	Σύνολο	Εκπαιδευτικό επίπεδο		Θέση στην απασχόληση							Υποκειμενική Κοινωνική Ένταξη			
		Έως μέση	Ανώτερη/ Ανώτατη	Ελ. επαγγελματίες/ Αυτοαπασχολούμενοι	Δημόσιοι υπάλληλοι	Ιδιωτικοί υπάλληλοι	Άνεργοι**	Φοιτητές	Οικιακά**	Λοιπά**	Εργατική τάξη	Μικρομεσαίοι	Μεσαία τάξη	Ανώτερη τάξη
Ψηφιακές και τεχνολογικές δεξιότητες	48	46	49	53	47	47	45	52	44	33	46	47	49	59
Τεχνικές-επαγγελματικές δεξιότητες	41	42	40	35	44	45	26	39	28	38	55	42	39	31
Δεξιότητες επικοινωνίας και συνεργασίας	30	29	30	34	17	28	41	42	26	36	18	32	30	22
Δεξιότητες Καινοτομίας και επιχειρηματικότητας	29	23	32	19	39	31	22	20	28	33	30	29	32	23
Οργανωτικές και διοικητικές δεξιότητες	20	20	20	24	20	20	21	14	28	22	14	21	20	28
Περιβαλλοντικές δεξιότητες	11	14	10	8	15	9	21	9	16	9	10	12	11	12
Άλλο (αυθ.)	3	1	3	7	1	2	*	1	*	7	3	3	1	3

Δεξιότητες που θα έπρεπε να καλλιεργεί το εκπαιδευτικό μας σύστημα ανά πολιτική αυτοτοποθέτηση

	Σύνολο	Πολιτική αυτοτοποθέτηση					Τίποτα από τα παραπάνω (αυθ.)
		Αριστεροί	Κεντρο αριστεροί	Κεντρώοι	Κεντρο δεξιοί	Δεξιοί	
Ψηφιακές και τεχνολογικές δεξιότητες	48	46	49	49	47	51	43
Τεχνικές-επαγγελματικές δεξιότητες	41	37	38	38	43	45	44
Δεξιότητες επικοινωνίας και συνεργασίας	30	40	32	24	27	19	36
Δεξιότητες Καινοτομίας και επιχειρηματικότητας	29	23	27	28	33	32	30
Οργανωτικές και διοικητικές δεξιότητες	20	15	18	24	22	20	19
Περιβαλλοντικές δεξιότητες	11	13	9	11	14	11	10
Άλλο (αυθ.)	3	3	5	3	3	*	2

Η ελευθερία και η ευελιξία φαίνεται να είναι χαρακτηριστικά που περισσότερο προσδιορίζουν τις επαγγελματικές προτιμήσεις (επιχειρηματικότητα, αυτοαπασχόληση) – με την «ασφάλεια» του δημοσίου να ενισχύεται στους μεγαλύτερους

Ανεξάρτητα από το εάν και πού εργάζεστε σήμερα, πού θα προτιμούσατε ιδανικά να εργάζεστε;

Προτίμηση αναφορικά με το επαγγελματικό μέλλον ανά φύλο, ηλικία και περιοχή

		Φύλο		Ηλικία			Περιοχή			
	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες	17-24	25-34	35-45	Αττική	Βόρεια Ελλάδα	Κεντρική Ελλάδα	Κρήτη/Νησιά Αιγαίου
Να έχω/φτιάξω μια δική μου επιχείρηση	31	30	32	33	32	29	31	32	29	29
Να εργάζομαι ως μισθωτός στον Δ.Τ.	24	21	28	18	21	31	22	25	27	24
Να είμαι αυτοαπασχολούμενος / ελεύθερος επαγγελματίας	23	25	21	29	22	20	22	22	23	25
Να εργάζομαι ως μισθωτός στον Ι.Τ.	21	24	18	19	25	19	23	19	19	22
Άλλο (αυθ.)	1	1	2	2	1	2	2	2	1	*

Προτίμηση αναφορικά με το επαγγελματικό μέλλον

ανά εκπαιδευτικό επίπεδο, θέση στην απασχόληση και υποκειμενική κοινωνική ένταξη

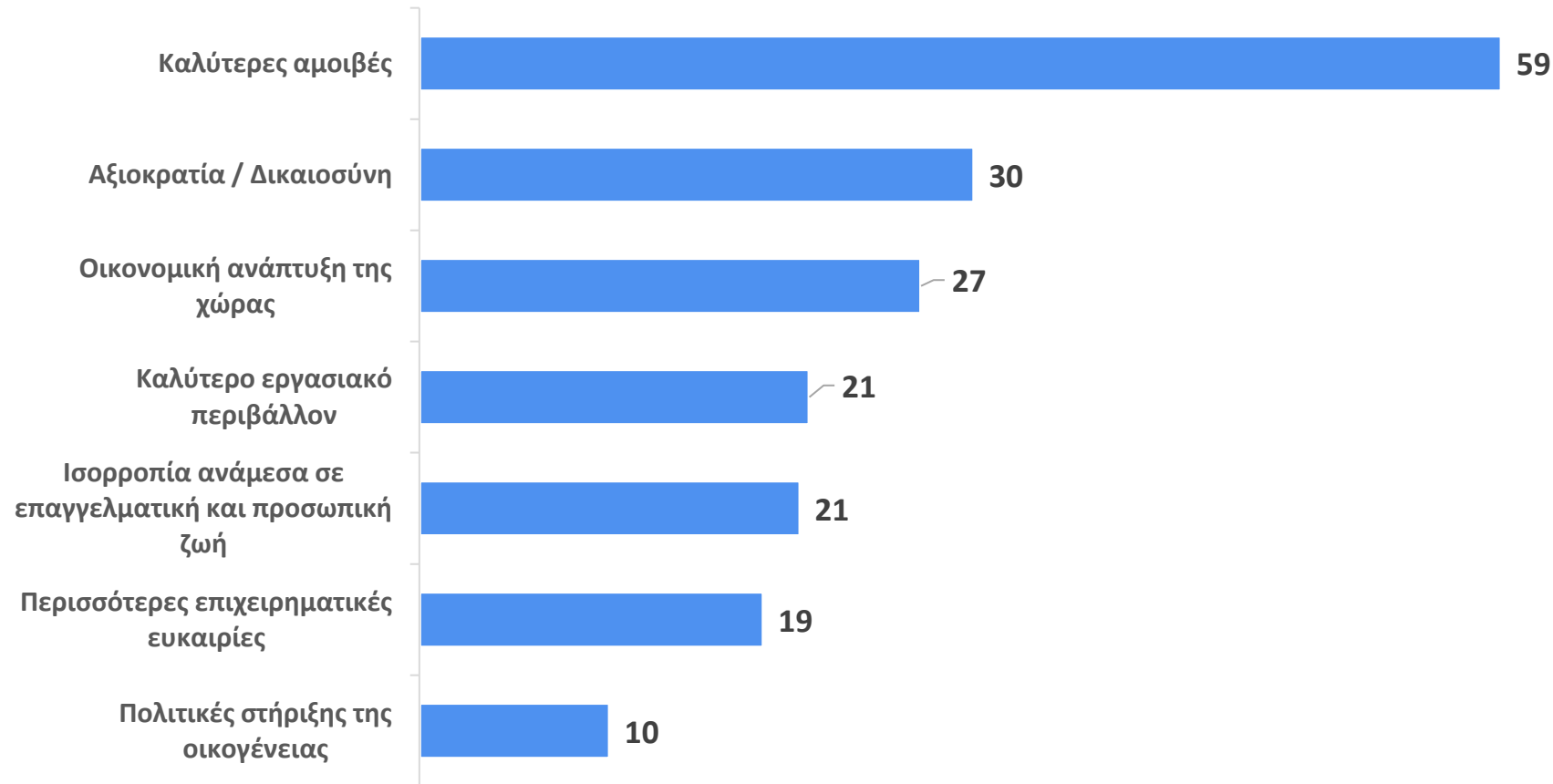
	Σύνολο	Εκπαιδευτικό επίπεδο		Θέση στην απασχόληση							Υποκειμενική Κοινωνική Ένταξη			
		Έως μέση	Ανώτερη/Ανώτατη	Ελ. επαγγελματίες/Αυτοαπασχολούμενοι	Δημόσιοι υπάλληλοι	Ιδιωτικοί υπάλληλοι	Άνεργοι**	Φοιτητές	Οικιακά**	Λοιπά**	Εργατική τάξη	Μικρομεσαίοι	Μεσαία τάξη	Ανώτερη τάξη
Να έχω/φτιάξω μια δική μου επιχείρηση	31	34	28	24	32	29	40	30	45	36	31	33	29	23
Να εργάζομαι ως μισθωτός στον Δ.Τ.	24	21	26	20	42	22	20	17	27	16	27	23	24	30
Να είμαι αυτοαπασχολούμενος / ελεύθερος επαγγελματίας	23	26	21	51	16	15	25	31	19	35	27	20	23	24
Να εργάζομαι ως μισθωτός στον Ι.Τ.	21	17	23	5	8	33	15	18	9	13	15	22	23	23
Άλλο (αυθ.)	1	1	2	*	2	1	*	4	*	*	*	2	2	*

Προτίμηση αναφορικά με το επαγγελματικό μέλλον ανά πολιτική αυτοτοποθέτηση

	Σύνολο	Πολιτική αυτοτοποθέτηση					Τίποτα από τα παραπάνω (αυθ.)
		Αριστεροί	Κεντρο αριστεροί	Κεντρώοι	Κεντρο δεξιοί	Δεξιοί	
Να έχω/φτιάξω μια δική μου επιχείρηση	31	34	22	31	26	29	37
Να εργάζομαι ως μισθωτός στον Δ.Τ.	24	25	22	18	29	31	26
Να είμαι αυτοαπασχολούμενος / ελεύθερος επαγγελματίας	23	16	32	29	16	19	20
Να εργάζομαι ως μισθωτός στον Ι.Τ.	21	22	24	22	26	19	16
Άλλο (αυθ.)	1	3	*	1	2	1	2

Η συγκράτηση και καλύτερη αξιοποίηση των ατόμων με υψηλή επιστημονική κατάρτιση στη χώρα περνά κυρίως μέσα από την οικονομική-εργασιακή βελτίωση και την αξιοκρατία

*Και τι θα έπρεπε να γίνει ώστε τα άτομα με υψηλή επιστημονική κατάρτιση να παραμένουν στη χώρα;
Έως 2 επιλογές*

Κίνητρα παραμονής ατόμων με υψηλή επιστημονική κατάρτιση στη χώρα ανά φύλο, ηλικία και περιοχή

		Φύλο		Ηλικία			Περιοχή			
	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες	17-24	25-34	35-45	Αττική	Βόρεια Ελλάδα	Κεντρική Ελλάδα	Κρήτη/ Νησιά Αιγαίου
Καλύτερες αμοιβές	59	59	60	49	62	62	61	59	56	60
Αξιοκρατία / Δικαιοσύνη	30	31	30	23	25	38	34	29	29	25
Οικονομική ανάπτυξη της χώρας	27	27	28	34	29	22	25	25	33	29
Καλύτερο εργασιακό περιβάλλον	21	24	19	20	28	17	21	24	19	23
Ισορροπία ανάμεσα σε επαγγελματική και προσωπική ζωή	21	21	20	18	21	22	25	18	18	23
Περισσότερες επιχειρηματικές ευκαιρίες	19	17	21	24	16	18	17	24	19	10
Πολιτικές στήριξης της οικογένειας	10	12	9	12	9	10	10	8	13	14

Κίνητρα παραμονής ατόμων με υψηλή επιστημονική κατάρτιση στη χώρα ανά εκπαιδευτικό επίπεδο, θέση στην απασχόληση και υποκειμενική κοινωνική ένταξη

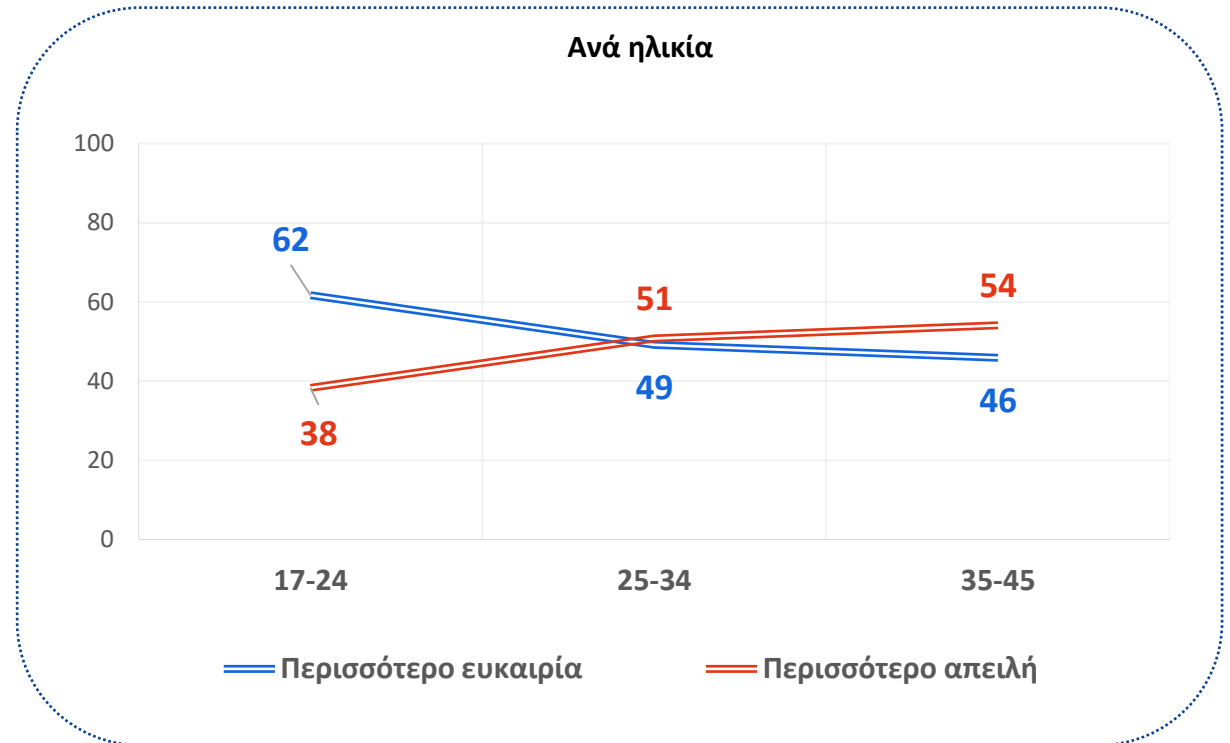
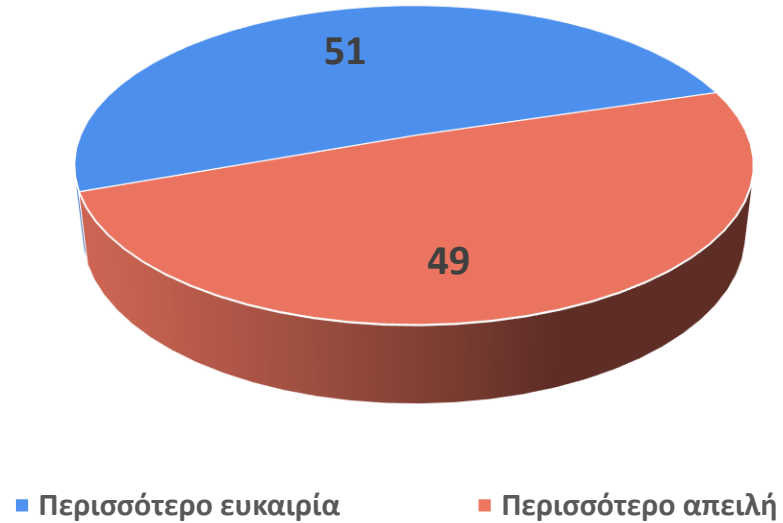
	Σύνολο	Εκπαιδευτικό επίπεδο		Θέση στην απασχόληση							Υποκειμενική Κοινωνική Ένταξη			
		Έως μέση	Ανώτερη/ Ανώτατη	Ελ. επαγγελματίες/ Αυτοαπασχολούμενοι	Δημόσιοι υπάλληλοι	Ιδιωτικοί υπάλληλοι	Άνεργοι**	Φοιτητές	Οικιακά**	Λοιπά**	Εργατική τάξη	Μικρομεσαίοι	Μεσαία τάξη	Ανώτερη τάξη
Καλύτερες αμοιβές	59	53	63	56	65	64	55	48	52	48	62	63	59	51
Αξιοκρατία / Δικαιοσύνη	30	25	34	39	27	29	44	31	15	27	20	37	29	28
Οικονομική ανάπτυξη της χώρας	27	32	25	27	24	26	23	38	32	28	26	28	29	18
Καλύτερο εργασιακό περιβάλλον	21	19	23	20	20	22	18	24	29	19	18	23	19	30
Ισορροπία ανάμεσα σε επαγγελματική και προσωπική ζωή	21	20	21	16	19	25	16	18	20	18	22	20	21	29
Περισσότερες επιχειρηματικές ευκαιρίες	19	23	16	21	22	17	23	17	16	21	24	15	21	15
Πολιτικές στήριξης της οικογένειας	10	11	10	11	13	11	2	9	13	13	15	8	11	15

Κίνητρα παραμονής ατόμων με υψηλή επιστημονική κατάρτιση στη χώρα ανά πολιτική αυτοτοποθέτηση

		Πολιτική αυτοτοποθέτηση					
	Σύνολο	Αριστεροί	Κεντρο αριστεροί	Κεντρώοι	Κεντρο δεξιοί	Δεξιοί	Τίποτα από τα παραπάνω (αυθ.)
Καλύτερες αμοιβές	59	59	60	61	57	57	60
Αξιοκρατία / Δικαιοσύνη	30	29	35	31	42	20	29
Οικονομική ανάπτυξη της χώρας	27	24	21	22	29	37	33
Καλύτερο εργασιακό περιβάλλον	21	19	25	19	20	22	22
Ισορροπία ανάμεσα σε επαγγελματική και προσωπική ζωή	21	22	21	25	16	19	20
Περισσότερες επιχειρηματικές ευκαιρίες	19	17	16	21	14	20	21
Πολιτικές στήριξης της οικογένειας	10	14	12	7	15	13	7

Διχασμένες εμφανίζονται οι απόψεις για την Τεχνητή Νοημοσύνη – με τους νεότερους και τους φοιτητές να τη βλέπουν περισσότερο ως ευκαιρία

Πιστεύετε ότι η Τεχνητή Νοημοσύνη και οι εφαρμογές της αποτελούν περισσότερο ευκαιρία ή περισσότερο απειλή για τους εργαζόμενους;

Τεχνητή Νοημοσύνη: ευκαιρία ή απειλή

ανά φύλο και περιοχή

	Σύνολο	Φύλο		Περιοχή			
		Άνδρες	Γυναίκες	Αττική	Βόρεια Ελλάδα	Κεντρική Ελλάδα	Κρήτη/ Νησιά Αιγαίου
Περισσότερο ευκαιρία	51	52	50	50	53	49	53
Περισσότερο απειλή	49	48	51	51	47	51	47

Τεχνητή Νοημοσύνη: ευκαιρία ή απειλή

ανά εκπαιδευτικό επίπεδο, θέση στην απασχόληση και υποκειμενική κοινωνική ένταξη

		Εκπαιδευτικό επίπεδο		Θέση στην απασχόληση							Υποκειμενική Κοινωνική Ένταξη			
	Σύνολο	Έως μέση	Ανώτερη/Ανώτατη	Ελ. επαγγελματίες/Αυτοαπασχολούμενοι	Δημόσιοι υπάλληλοι	Ιδιωτικοί υπάλληλοι	Άνεργοι**	Φοιτητές	Οικιακά**	Λοιπά**	Εργατική τάξη	Μικρομεσαίοι	Μεσαία τάξη	Ανώτερη τάξη
Περισσότερο ευκαιρία	51	47	53	55	56	46	53	59	46	45	41	48	55	63
Περισσότερο απειλή	49	53	47	45	44	54	48	41	54	55	60	52	45	37

* Ποσοστό <0,5%
** Βάση μικρότερη των 60 ατόμων

Τεχνητή Νοημοσύνη: ευκαιρία ή απειλή ανά πολιτική αυτοτοποθέτηση

	Σύνολο	Πολιτική αυτοτοποθέτηση					Τίποτα από τα παραπάνω (αυθ.)
		Αριστεροί	Κεντρο αριστεροί	Κεντρώοι	Κεντρο δεξιοί	Δεξιοί	
Περισσότερο ευκαιρία	51	49	49	62	57	58	36
Περισσότερο απειλή	49	51	51	39	43	43	65

Αλλά όταν η Τεχνητή Νοημοσύνη θεωρείται απειλή, αυτό αφορά περισσότερο τα επαγγέλματα επιστημονικής ειδίκευσης παρά τα τεχνικά-χειρωνακτικά

Και ποια επαγγέλματα πιστεύετε ότι απειλεί ή θα απειλήσει περισσότερο;

Βάση: το 49% που πιστεύουν ότι η Τεχνητή Νοημοσύνη και οι εφαρμογές της αποτελούν περισσότερο απειλή για τους εργαζόμενους

Επαγγέλματα που πιστεύεται ότι απειλούνται περισσότερο από την τεχνητή νοημοσύνη ανά φύλο, ηλικία και περιοχή

Βάση: το 49% που πιστεύουν ότι η Τεχνητή Νοημοσύνη και οι εφαρμογές της αποτελούν περισσότερο απειλή για τους εργαζόμενους

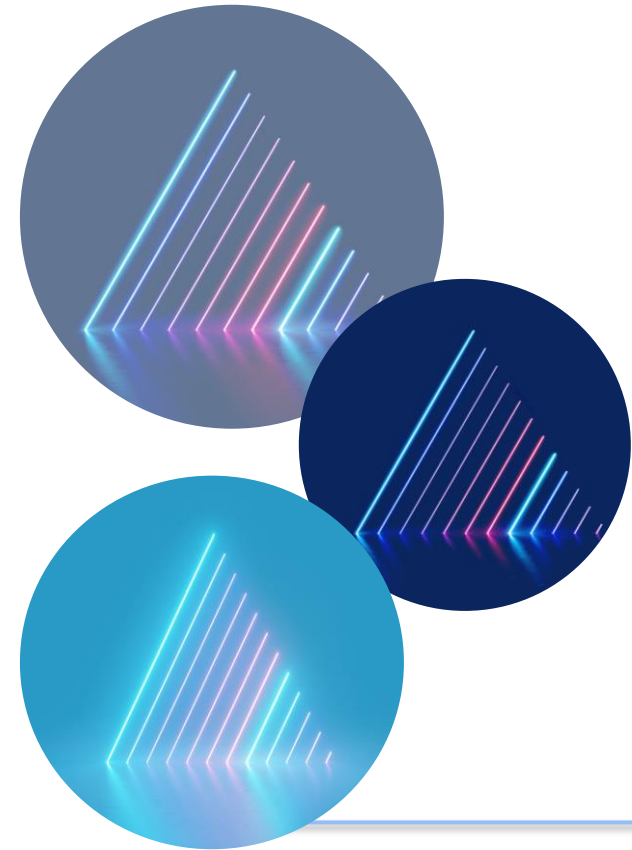
		Φύλο		Ηλικία			Περιοχή			
	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες	17-24**	25-34	35-45	Αττική	Βόρεια Ελλάδα	Κεντρική Ελλάδα	Κρήτη/Νησιά Αιγαίου**
Τα επαγγέλματα επιστημονικής ειδίκευσης	53	60	46	34	51	62	57	51	50	51
Τα τεχνικά επαγγέλματα	25	24	25	33	25	21	22	21	28	36
Τα χειρωνακτικά επαγγέλματα	23	16	29	33	24	17	21	28	22	13

Επαγγέλματα που πιστεύεται ότι απειλούνται περισσότερο από την τεχνητή νοημοσύνη ανά εκπαιδευτικό επίπεδο και θέση στην απασχόληση

Βάση: το 49% που πιστεύουν ότι η Τεχνητή Νοημοσύνη και οι εφαρμογές της αποτελούν περισσότερο απειλή για τους εργαζόμενους

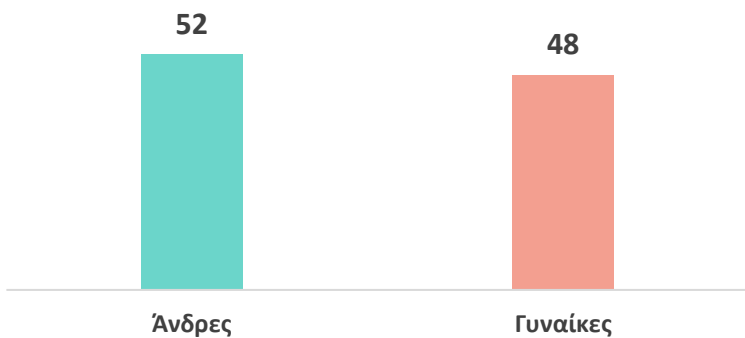
	Σύνολο	Εκπαιδευτικό επίπεδο		Θέση στην απασχόληση				
		Έως μέση	Ανώτερη/Ανώτατη	Ελ. επαγγελματίες/Αυτοαπασχολούμενοι**	Δημόσιοι υπάλληλοι	Ιδιωτικοί υπάλληλοι	Άνεργοι**	Φοιτητές**
Τα επαγγέλματα επιστημονικής ειδίκευσης	53	47	57	65	62	55	41	41
Τα τεχνικά επαγγέλματα	25	27	23	25	23	22	37	30
Τα χειρωνακτικά επαγγέλματα	23	25	21	9	16	23	21	30

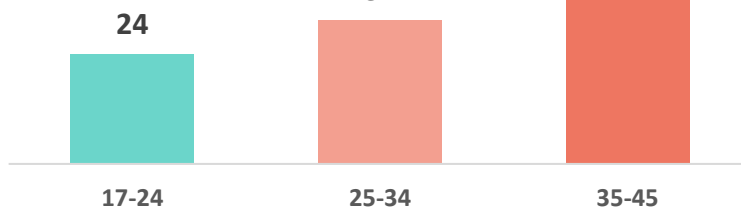
Κοινωνικοδημογραφικό Προφίλ Ερωτώμενων

Κοινωνικοδημογραφικό προφίλ ερωτώμενων

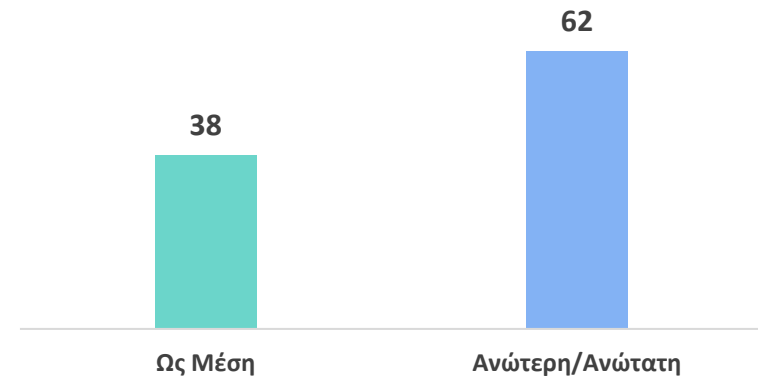
Φύλο

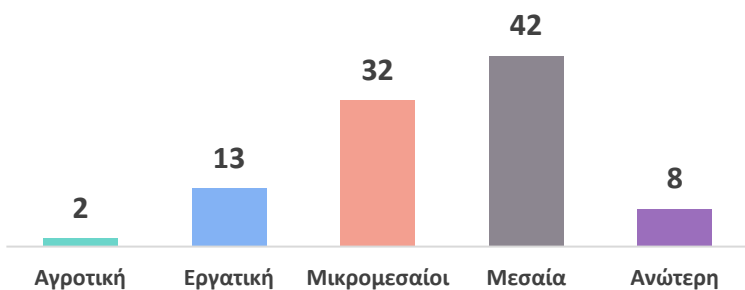
Ηλικίες

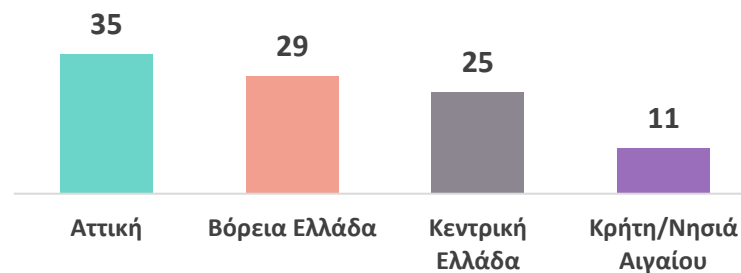
Εκπαιδευτικό επίπεδο

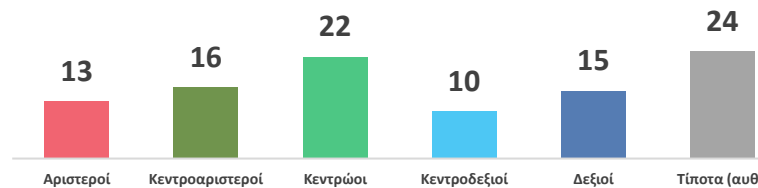
Υποκειμενική κοινωνική ένταξη

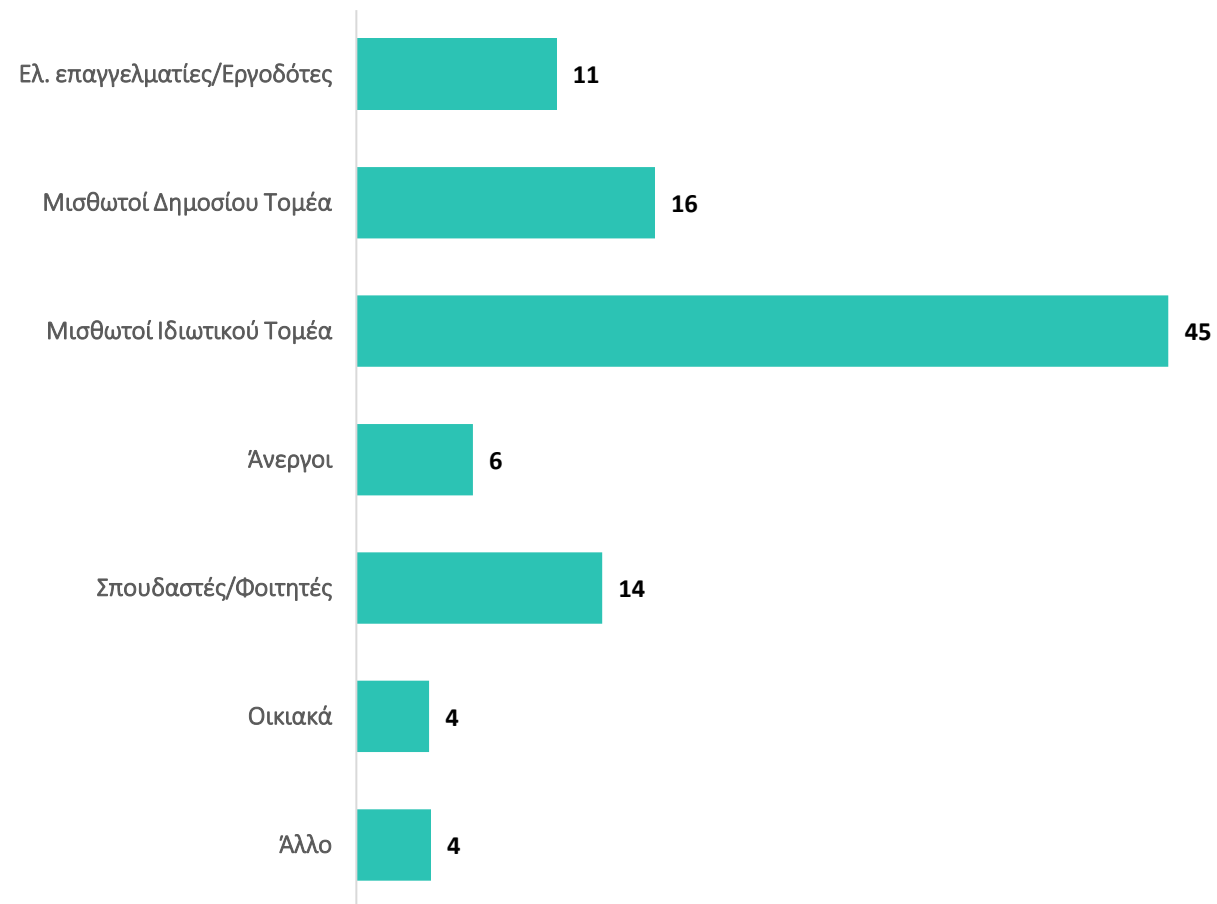
Περιοχή

Πολιτική αυτοτοποθέτηση

Θέση στην απασχόληση

Πανελλαδική Έρευνα για το Δημογραφικό και τους Νέους Επιστήμονες

Νοέμβριος 2025

